

ISSN 2719-5147

Biuletyn

informacyjny

3-4/2024

Zmiany w Zielonym Ładzie

Nowe płatności w Planie Strategicznym WPR

Ekoschematy obszarowe: stawki płatności

**Dopłaty do ubezpieczenia produkcji zwierzęcej
od ryzyka wystąpienia chorób**

Trzeci rok wsparcia z KPO. Bilans 11 naborów

KUPUJĄC PRODUKT Z TYM OZNACZENIEM

masz pewność, że jest to
certyfikowany i w pełni kontrolowany
produkt ekologiczny

#KUPUJŚWIADOMIE

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

W numerze:

MRiRW

MRiRW

Zmiany w Zielonym Ładzie	4
Nowe płatności w Planie Strategicznym WPR	5
KE zapowiada wycofanie projektu przepisów	6
Europejskie Forum Rolnicze – nie ma ustaleń bez rolników	7
Płatności bezpośrednie i obszarowe	9
Ekoschematy obszarowe: stawki płatności	12
Dopłaty do ubezpieczenia produkcji zwierzęcej	14
Kupuj Świadomie PRODUKT POLSKI	17
Nabywanie i stosowanie środków ochrony roślin	18
Fundusze Europejskie dla Rybactwa	21
Szlakiem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego	22
Nieformalne rozmowy w Belgii	23
Posiedzenie Rady AGRIFISH	24
Bułgaria: O wizji rolnictwa w Europie	26
Współpraca polsko-brytyjska	27
Spotkanie we Lwowie	28
Ministrowie rolnictwa Polski i Litwy o protestach rolników	29
O sprawach ważnych dla rybołówstwa	30
Polska żywność na zagranicznych rynkach	31

ARiMR

Trzeci rok wsparcia z KPO	32
120 mln zł dla KGW	34
Nie wypalaj traw! Możesz stracić dopłaty	35

KOWR

Państwowe grunty rolne. Zagospodarowanie w 2023 r.	36
---	----

KRUS

Waloryzacja emerytur i rent rolniczych	38
--	----

CZESŁAW SIEKIERSKI, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Przez całą Europę przechodziła fala rolniczych protestów. Choć w każdym z państw ich dokładne przyczyny są różne, to wszystkich rolników łączy jedno – spadek opłacalności produkcji rolnej oraz nieracjonalne i zbyt wygórowane wymagania w zakresie ochrony środowiska i klimatu wynikające z Zielonego Ładu.

Kraje bezpośrednio graniczące z Ukrainą odczuły bardzo mocno skutki decyzji Komisji Europejskiej, która poprzez wprowadzenie mechanizmu liberalizującego wymianę handlową dopuściła ukraińskie produkty rolne na europejski rynek. Było to zdecydowanie nierozsądne działanie, które sprawiło, że Ukraina, nie będąc członkiem Unii Europejskiej, w sensie gospodarczym de facto nim się stała. Mamy w tym przypadku do czynienia z postawieniem unijnych rolników w bardzo trudnej sytuacji nierównej konkurencji na jednolitym rynku.

Rozgoryczenie rolników jest jak najbardziej zasadne. Trudno nie przyznać im racji, że niedopuszczalne jest ciągle podnoszenie wymagań w stosunku do unijnych rolników, które generują wyższe koszty produkcji rolnej, przy jednoczesnym wprowadzaniu na rynek ukraińskich produktów, które nie są wytwarzane przy zastosowaniu wysokich unijnych standardów i norm.

O tej sytuacji rozmawiam z rolnikami na bieżąco. Ostatnio odbyła się wielka dyskusja podczas Europejskiego Forum Rolniczego w Jasionce koło Rzeszowa.

W rozmowach zorganizowanych pod egidą byłego ministra rolnictwa, a jednocześnie organizatora Forum Artura Balazsa, uczestniczyli przedstawiciele protestujących wciąż rolników oraz strona rządowa, czyli ja i mój zastępca Michał Kołodziejczak.

To były bardzo trudne i wyczerpujące rozmowy. Rozumiem rozżalenie rolników i ich słuszny gniew, ale trudno ponosić odpowiedzialność za zaniechania i brak reakcji przez ostatnie osiem lat. Rząd, którego mam zaszczyt być członkiem, funkcjonuje zaledwie od trzech miesięcy. Staramy się szybko reagować i podejmować właściwe decyzje, ale szereg spraw może zostać rozwiązanych w znacznie dłuższej perspektywie czasowej. Wiele zagadnień znajduje się też w gestii Komisji Europejskiej.

Przyznaję, że sytuacja jest trudna, ale podkreślam: nie ma ustaleń bez rolników. Jestem zdecydowanym zwolennikiem dialogu i porozumienia. Z uwagą wysłuchałem wystąpień przedstawicieli rolniczych protestów. Wszyscy wyrażali troskę o dalszy rozwój polskiego rolnictwa, ale przede wszystkim zwracali uwagę na konieczność podjęcia pilnych decyzji u progu nowego sezonu, gdyż magazyny zboża są pełne. Rolnikom brakuje pieniędzy, a ceny środków do produkcji są wysokie.

Jestem bardzo zdeterminowany, aby udzielić im wsparcia. Trwają rozmowy na szczeblu rządowym. Chcemy doprowadzić do opróżnienia magazynów przed kolejnym sezonem.

Zapowiedziałem przygotowanie rozwiązań, efektem których będą dopłaty do każdej tony sprzedanego zboża, do loch, a także do paliwa rolniczego w wysokości 2 zł/litr oleju napędowego.

Z bardziej perspektywicznych rozwiązań zapowiedziałem, że jeszcze w tym roku będzie nowa ustawa o dzierżawie ziemi, w której będą uregulowane wszystkie związane z tym kwestie.

W Jasionce podpisaliśmy protokół wspólnych uzgodnień. Jest to niewątpliwie pewien przełom w dotychczasowych rozmowach. Moim zadaniem jest dbanie o interesy polskich rolników, a wprowadzone przez Komisję Europejską zasady całkowicie wolnego dostępu ukraińskich produktów rolnych do wspólnotowego rynku uderzyły przede wszystkim w naszych rolników.

Zgodziłem się z rolnikami, że cały Zielony Ład wymaga dokładnego przeglądu i szczegółowej analizy. Musi on być przede wszystkim urealniony, dostosowany do aktualnej sytuacji. Już dziś widać, że powszechne protesty rolników w całej Unii Europejskiej zmusiły Komisję Europejską do pewnych ustępstw.

Komisja Europejska 15 marca 2024 r. opublikowała projekt zmiany dwóch rozporządzeń związanych z Zielonym Ładem. Zmiany te należy ocenić pozytywnie, gdyż usuwają i znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników, elementy Zielonego Ładu. Komisja proponuje w szczególności: zniesienie ugorowania 4 proc. gruntów ornych, wybór między dywersyfikacją a zmianowaniem, uproszczenia dotyczące okrywy glebowej oraz zmiany w zakresie sankcji związanych z warunkowością. Przypomnę, że już wcześniej Komisja Europejska poinformowała o odstąpieniu od ograniczenia stosowania środków ochrony roślin.

Równoległe do prowadzonych z rolnikami i Komisją Europejską rozmów podejmujemy bieżące działania związane z funkcjonowaniem sektora rolnego.

Minęło 100 dni mojego rządu. W tym czasie zostały zabezpieczone w budżecie na 2024 r. środki dla rolników. Wśród nich znajdują się: 1 mld zł na dopłaty do kukurydzy, kolejny 1 mld zł na pomoc kłeskową, w tym suszę i niekorzystne zjawiska atmosferyczne. Również 1,2 mld zł został zabezpieczony na dopłaty do oprocentowania kredytów płynnościowych i skupowych oraz 1,66 mld zł na dopłaty do paliwa rolniczego, natomiast do składek ubezpieczeniowych – 920,5 mln zł.

Zielony Ład musi być urealniony, dostosowany do aktualnej sytuacji.

Nie są to wszystkie środki finansowe dla rolników, które zostały zabezpieczone w budżecie na 2024 r. Wśród nich znalazły się także środki na: wypłatę rekompensat producentom rolnym, którzy nie otrzymali zapłaty za produkty sprzedane podmiotom skupującym, które stały się niewypłacalne w 2023 r. – 100 mln zł oraz podwyżki – 20 proc. dla pracowników sfery budżetowej i 30 proc. dla nauczycieli w jednostkach podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z zapowiedziami zrealizowaliśmy działania usprawniające proces wypłat płatności bezpośrednich i obszarowych. Naprawiony został system informatyczny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jednocześnie określiliśmy, wyższe niż wcześniej planowano, stawki ekoschematów obszarowych.

Do 3 kwietnia 2024 r. Agencja z tytułu dopłat bezpośrednich i obszarowych za 2023 r. (łącznie z zaliczkami i ekoschematami) wypłaciła ponad 13,42 mld zł. Ponadto należy wspomnieć o Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), w ramach którego przewidywane środki dla rolników i przetwórców rolnych to 8,9 mld zł, w tym:

- 6,1 mld zł na inwestycje realizowane przez producentów rolnych oraz podmioty prowadzące przetwórstwo rolno-spożywcze;
- ok. 1 mld zł na inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową;
- 1,3 mld zł na zwiększenie retencji wodnej na obszarach wiejskich;
- 0,5 mld zł dla instytutów badawczych.

W tym roku z budżetu Unii na rolnictwo i rozwój wsi rolnicy i inni beneficjenci WPR otrzymają prawie 26 mld zł.

Moje działania skupiają się przede wszystkim na poszukiwaniu takich rozwiązań, które będą służyły trwałej poprawie opłacalności produkcji rolnej. To jest główne wyzwanie, nie tylko przed nami, tutaj w Polsce, lecz także przed całą Unią Europejską.

Jedną z dróg prowadzących do tego celu jest dokonanie kompleksowego przeglądu nie tylko Zielonego Ładu, ale całej Wspólnej Polityki Rolnej. Celem jest znalezienie nowych, efektywnych rozwiązań służących odbiurokratyzowaniu unijnych i krajowych mechanizmów wsparcia, zapewnieniu równych warunków konkurencji oraz wypracowaniu realnych wymogów i działań na rzecz klimatu i ochrony środowiska.

W tym roku z budżetu Unii na rolnictwo i rozwój wsi rolnicy i inni beneficjenci WPR otrzymają prawie 26 mld zł.

Zmiany w Zielonym Ładzie

Decyzje Komisji Europejskiej

Komisja Europejska 15 marca 2024 r. opublikowała projekt zmiany dwóch rozporządzeń związanych z Zielonym Ładem. Zmiany usuwają i znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników, elementy Zielonego Ładu. Komisja zaproponowała w szczególności: zniesienie ugorowania 4 proc. gruntów ornych, wybór między dywersyfikacją a zmianowaniem, uproszczenia dotyczące okrywy glebowej oraz zmiany w zakresie sankcji związanych z warunkowością.

Wcześniej poinformowała również o odstąpieniu od zakładanego ograniczania stosowania środków ochrony roślin

■ Zniesienie ugorowania 4 proc. gruntów ornych – GAEC 8

Jedna ze zmian dotyczy tzw. normy GAEC 8 (*Good Agricultural Environmental Conditions*). Od 2024 r. nie będzie obowiązku ugorowania 4 proc. gruntów ornych, o ile państwo członkowskie jeszcze w tym roku ustanowi taki ekoschemat, za który rolnicy otrzymywać będą dodatkową płatność.

■ Możliwość wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem – GAEC 7

Kolejna zmiana wiąże się z tzw. normą GAEC 7. Komisja zaproponowała, aby od 1 stycznia 2024 r. rolnicy mieli wybór: albo stosować dywersyfikację upraw (tj. różne uprawy),

albo zmianowanie (tj. określone następstwo upraw roślin).

W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw o powierzchni:

- od 10 do 30 ha gruntów ornych – wystarczy posiadać dwie uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75 proc.;
- powyżej 30 ha gruntów ornych – wystarczy posiadać trzy uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75 proc., a dwie uprawy główne więcej niż 95 proc.

■ Uproszczenia dotyczące obowiązku utrzymania okrywy glebowej – GAEC 6

Komisja Europejska zaproponowała także uproszczenia w tzw. normie GAEC 6 – dotyczące utrzymywania okrywy glebowej (okrywy roślinnej, ścierniska, resztek poźniwnych,

mulczu). Państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu, w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej. Ułatwi to rolnikom wykonywanie określonych zabiegów agrotechnicznych w dogodnym czasie. Jest to propozycja oczekiwana przez rolników.

■ Likwidacja sankcji związanych z tzw. warunkowością

Zgodnie z propozycją KE gospodarstwa o wielkości do 10 ha UR (użytków rolnych) nie będą podlegały sankcjom związanym z realizacją norm środowiskowych (tzw. warunkowości). W praktyce oznacza to zwolnienie gospodarstw o wielkości do 10 ha UR z tych wymogów.

Według ministra rolnictwa i rozwoju wsi Czesława Siekierskiego zaproponowane przez KE zmiany w Zielonym Ładzie wychodzą na przeciw postulowanym przez Polskę uproszczeniom oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą takich wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: David Brown.Stock.adobe.com

Nowe płatności w Planie Strategicznym WPR

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 przyjął 5 kwietnia br. uchwały wprowadzające, jeszcze w 2024 r., nowy ekoschemat oraz płatności dla małych gospodarstw.

Nowy ekoschemat dotyczy gruntów wyłączonych z produkcji. Płatność dla małych gospodarstw zastępuje natomiast wszystkie inne rodzaje płatności bezpośrednich, w tym ekoschematy.

■ Nowy ekoschemat „Grunty wyłączone z produkcji”

Ekoschemat zostanie wdrożony na lata 2024–2027. Płatności będą przyznawane za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4 proc. powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha.

Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz

zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Zgodnie z projektem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia bazowe w zakresie planów strategicznych WPR wdrożenie tego ekoschematu pozwoli na zniesienie obowiązku ugorowania 4 proc. gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 już w 2024 r.

■ Wdrożenie płatności dla małych gospodarstw

Płatność dla małych gospodarstw zostanie wdrożona na lata 2024–2027. Warunki przyznania płatności będą zbliżone do obowiązujących w odniesieniu do kampanii 2023 r. (dla gospodarstw do 5 ha UR, stawka 225 EUR/ha).

Płatność dla małych gospodarstw zastępuje wszystkie inne rodzaje płatności bezpośrednich, w tym ekoschematy.

Dodatkowo rolnicy ubiegający się o tę płatność będą mogli

wnieść o przyznanie przejściowego wsparcia krajowego (tj. Uzupełniającej Płatności Podstawowej oraz płatności niezwiązanej do tytoniu – jeżeli spełniają warunki przyznania tej płatności) oraz płatności obszarowych w ramach II filaru WPR (tj. płatności ONW, płatności ekologicznych, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, płatności zalesieniowych).

Dzięki zastosowaniu tego rozwiązania rolnicy gospodarujący na niewielkich areałach będą mogli uzyskać wsparcie w uproszczonej formie, niewymagającej od nich spełniania wszystkich warunków określonych dla innych płatności.

Możliwość zastosowania płatności dla małych gospodarstw wymaga jeszcze akceptacji ze strony Komisji Europejskiej.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: Almgren.Stock.adobe.com

Płatność dla małych gospodarstw zostanie wdrożona na lata 2024–2027

KE zapowiada wycofanie projektu przepisów dotyczących ograniczenia stosowania środków ochrony roślin

Działania polskiego rządu istotnie przyczyniły się do zatrzymania prac na poziomie Unii Europejskiej nad projektem przepisów wdrażających nieracjonalne i krytykowane przez środowiska rolnicze cele Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie ograniczenia stosowania środków ochrony roślin. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen 6 lutego 2024 r. zapowiedziała wycofanie przez KE projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115.

Projekt rozporządzenia UE dot. przepisów zakładających radykalne ograniczenie stosowania środków ochrony roślin został wycofany

Doprowadzenie do odrzucenia projektu przepisów wdrażających nieakceptowalne założenia Europejskiego Zielonego Ładu, jest najlepszym przykładem aktywności polskiego rządu w ochronie interesów polskich rolników na forum Unii Europejskiej.

Przewodnicząca Komisji Europejskiej, uzasadniając swoją decyzję podkreśliła, iż przez ponad półtora roku nie osiągnięto postępu w pracach nad projektem, także na poziomie Rady Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia stał się przy tym „symbolem polaryzacji”.

■ Stanowisko Polski

Projekt ten zakładał radykalne ograniczenie stosowania środków ochrony roślin, zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i państw

członkowskich, bez jakichkolwiek mechanizmów gwarantujących ochronę przed konkurencją ze strony państw trzecich, gdzie dopuszczona jest szeroka paleta środków ochrony roślin. Przewidywał również całkowity zakaz stosowania środków ochrony roślin na tzw. obszarach wrażliwych, definiowanych w tak szeroki i nieprecyzyjny sposób, że mogłyby one objąć nawet obszar całego kraju. Projekt zakładał także nałożenie na rolników szeregu nowych obowiązków administracyjnych, w tym dotyczących raportowania czynności wykonywanych w gospodarstwie rolnym.

Polska od początku prac nad projektem jednoznacznie i konsekwentnie sprzeciwiała się jego założeniom podkreślając, że

proponowane rozwiązania miałyby następujące skutki:

- Negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe i konkurencyjność unijnego rolnictwa;
- Prowadziłyby do zwiększenia uzależnienia unijnego systemu żywnościowego od importu żywności;
- Uderzałyby w opłacalność produkcji rolnej poprzez nałożenie na rolników szeregu nowych i nieuzasadnionych obowiązków i ograniczeń.

Zastrzeżenia te stały się szczególnie aktualne w kontekście zdarzeń zakłócających łańcuchy dostaw, jak pandemia COVID-19 i wojna w Ukrainie. Niekwestionowana potrzeba ochrony dla przyszłych pokoleń zasobów środowiska naturalnego nie może naruszać podstawowej funkcji rolnictwa, którą jest zaspokojenie potrzeb żywnościowych obywateli Unii Europejskiej. Co więcej, obserwowane zmiany klimatyczne, utrudniające lub wręcz wykluczające produkcję rolną w niektórych obszarach naszego globu, powodują, iż Unia Europejska powinna zwiększać swoją rolę w systemie globalnego bezpieczeństwa żywnościowego.

Sprzeciwiając się przyjęciu nieracjonalnych rozwiązań, Polska prowadziła aktywne – i jak widać skuteczne – działania na poziomie organów Unii Europejskiej. Wokół stanowiska Polski udało się bowiem zbudować silną koalicję państw członkowskich podzielających te same zastrzeżenia, co miało kluczowe znaczenie dla braku akceptacji projektu na poziomie Rady Unii Europejskiej.

Departament Hodowli i Ochrony Roślin
MRiRW
tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Andreas Warmuth, Stock.adobe.com

Europejskie Forum Rolnicze

– nie ma ustaleń bez rolników

W tegorocznej edycji Europejskiego Forum Rolniczego w Jasionce koło Rzeszowa uczestniczyli minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski, a także wiceministrowie Adam Nowak i Michał Kołodziejczak. Forum, które w tym roku odbyło się 19–20 marca, to dyskusje i spotkania z udziałem przedstawicieli polskiej i międzynarodowej polityki oraz ekspertów.

Minister Czesław Siekierski wziął udział w debacie z przedstawicielami organizacji rolniczych biorących udział w protestach, wiceminister Adam Nowak uczestniczył w panelu dyskusyjnym „ESG a innowacje w rolnictwie i produkcji żywności”, natomiast wiceminister Michał Kołodziejczak – w debacie „Wspólnota rolnicza w Europie: współpraca i wyzwania po 20 latach członkostwa Polski w Unii Europejskiej”. Przedstawiciele Kierownictwa MRiRW podpisali z przedstawicielami protestujących rolników zbiór uzgodnień dotyczących przede wszystkim kwestii handlowych pomiędzy Polską a Ukrainą.

■ Uzgodnienia w Jasionce

W myśl osiągniętych uzgodnień z przedstawicielami protestujących rolników Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpi do Rady Ministrów z wnioskiem o wstrzymanie tranzytu produktów, które obecnie objęte są już embargiem. Blokady mają podlegać wszystkie wrażliwe produkty. Jak podkreślali uczestnicy rozmów – porozumienie powinno mieć wymiar wspólnotowy. Wstrzymanie tranzytu ma służyć także zabezpieczeniu tego, aby udzielane rolnikom wsparcie – głównie dla producentów zboża – trafiło rzeczywiście do rolników.

W kwestii Zielonego Ładu – jego kompleksowy przegląd ma doprowadzić do uproszczeń w zakresie przepisów dotyczących ekoschematów, a także zmniejszenia biurokratycznych obciążeń.

– *Dla obu stron były to bardzo trudne rozmowy. Rozmawialiśmy do późna, ale udało nam się uzgodnić zbiór wzajemnych zobowiązań* – podkreślił sekretarz stanu Michał Kołodziejczak podczas briefingu prasowego podsumowującego debatę z rolnikami uczestniczącymi w protestach.

■ Debata z przedstawicielami organizacji rolniczych

Oprócz ministra Czesława Siekierskiego i moderatora, przewodniczącego Kapituły Fundacji Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej Artura Balazsa, w debacie uczestniczyli przedstawiciele protestujących rolników.

Rolnicy w czasie debaty podkreślali, że rolnictwo znajduje się na zakręcie, na którym jeszcze nie było i konieczne jest wypracowanie narzędzi oraz mechanizmów długofalowych rozwiązań. – *Sytuacja jest trudna, ale nie ma ustaleń bez rolników* – podkreślił minister Siekierski.

Rolnicy zwracali uwagę na konieczność rozbudowy portów i magistrali kolejowej do nich. Kolejnym problemem jest według rolników

ciągły brak uszczelnienia granicy z Ukrainą. W ocenie szefa resortu słabym ogniwem jest system zarządzania, co uwidoczniło się m.in. w kontrolach na granicy z Ukrainą.

Rolnicy wskazywali również na bardzo duże problemy związane z funkcjonowaniem aplikacji suszowej i konieczność powrotu do systemu komisji suszowych. – *Aplikacja suszowa jest sytuacją zastaną. Znamy problem i go szczegółowo analizujemy* – zapewnił szef resortu rolnictwa.

Przedstawiciele rolników podnieśli także kwestie Zielonego Ładu. Według nich cały system warunkowości powinien być zlikwidowany. – *Jesteśmy na dobrej drodze do zmian. Nowe propozycje Komisji Europejskiej zostały przygotowane dzięki polskim i europejskim rolnikom* – podkreślił szef resortu rolnictwa.

Minister Siekierski poinformował również, że jeszcze w tym roku będzie ustawa o dzierżawie ziemi, w której zostaną uregulowane wszystkie związane z tym kwestie. Szef resortu rolnictwa zapowiedział także przygotowanie rozwiązań, efektem których byłyby dopłaty do każdej tony sprzedanego zboża, do loch, a także do paliwa rolniczego w wysokości 2 zł/litr oleju napędowego. – *Jesteśmy bardzo zdeterminowani, aby udzielić wsparcia rolnikom. Trwają rozmowy na szczeblu rządowym. Chcemy doprowadzić do opróżnienia magazynów przed kolejnym sezonem* – powiedział minister Czesław Siekierski.

■ Panel dyskusyjny „ESG a innowacje w rolnictwie i produkcji żywności”

ESG to skrót od *Environmental, Social, Governance*. Są to więc

Europejskie Forum Rolnicze było okazją do kolejnego spotkania ministra rolnictwa Czesława Siekierskiego oraz podsekretarza stanu Adama Nowaka z rolnikami

działania firmy na rzecz ekologii, społecznej odpowiedzialności i ładu korporacyjnego. Raportowanie tego zagadnienia obecnie należy do obowiązku dużych firm, korporacji, ale wkrótce będzie obejmowało coraz niższe szczeble. – *Kwestie inwestycji prośrodowiskowych w rolnictwie uzależnione są od warunków finansowych* – stwierdził podsekretarz stanu Adam Nowak i dodał, że musimy pamiętać o kluczowej roli, którą odgrywa rolnictwo, czyli wyżywieniu Polski, Europy i świata.

Podsekretarz stanu zwrócił uwagę, że już obecnie standardy w Unii Europejskiej są najbardziej rygorystyczne na świecie, ale unijni rolnicy radzą sobie z ich wypełnianiem. – *Jeżeli jednak dalej będziemy rolnikom nakładać kolejne wyzwania, to będą narastały społeczne napięcia* – dodał wiceminister. Podkreślił, że rolnictwo będzie w stanie spełnić najbardziej ambitne cele, ale pod warunkiem, że będzie opłacalność produkcji rolnej.

■ **Debata „Wspólnota rolnicza w Europie: współpraca i wyzwania po 20 latach członkostwa Polski w UE”**

W debacie brali udział, oprócz sekretarza stanu Michała Kołodziejczaka, były premier Jerzy Buzek, wiceminister rolnictwa Republiki Czeskiej Milan Dad`ourek, były dyrektor DG Agri Jerzy Plewa oraz prezes samorządu rolniczego Wiktor Szmulewicz.

Wiceminister Kołodziejczak ocenił, że obecne propozycje Komisji Europejskiej idą w dobrym kierunku. Jednocześnie zaznaczył, że wstrzymanie tranzytu produktów rolnych z Ukrainy ma na celu, przede wszystkim, zabezpieczenie środków finansowych w formie dopłat na wsparcie polskich rolników. Według wiceministra Kołodziejczaka najważniejsze jest wspólne wypracowanie zasad handlu pomiędzy Polską a Ukrainą.

Podsumowując minione dwadzieścia lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, były premier Jerzy Buzek zwrócił uwagę na

szybkie tempo zmian, które zaszły na polskiej wsi. Czeski wiceminister rolnictwa Milan Dad`ourek skupił się na aktualnej, trudnej sytuacji spowodowanej napaścią Rosji na Ukrainę, a przede wszystkim – na destabilizacji rynków rolnych. Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych Wiktor Szmulewicz zaznaczył, że zmniejszają się środki przeznaczone na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, a do głosu dochodzi lobby proekologiczne. Zauważył również, że wielkim problemem jest brak powiązania rolników z przetwó-

stwem. Ekspert Team Europe Jerzy Plewa, który wchodził w skład Zespołu Negocyjacyjnego ds. członkostwa Polski w Unii Europejskiej podkreślił, że przez bardzo słabe zorganizowanie rolnicy nie mogą skorzystać z wielu możliwości, które daje Wspólna Polityka Rolna.

■ **O wydarzeniu**

Europejskie Forum Rolnicze rokrocznie gromadzi rolników, doradców rolnych, producentów i przetwórców, członków branżowych związków rolniczych, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji naukowych i branżowych z całej Europy.

Forum w Jasionce to okazja, aby poznać najnowsze rozwiązania i narzędzia, które służą podnoszeniu jakości produkcji rolnej, innowacjom w rolnictwie oraz wymianie handlowej na rynku rolno-spożywczym.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Płatności bezpośrednie i obszarowe

Kampania 2024 r.

Od 15 marca 2024 r. trwa nabór wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach II filaru WPR za 2024 r. Jest to drugi nabór w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Podstawowy termin składania wniosków upływie 15 maja 2024 r. Kto złoży wniosek po terminie – jednak nie później niż do 10 czerwca 2024 r. – musi pamiętać, że należne płatności będą mu pomniejszone o 1 proc. za każdy roboczy dzień opóźnienia.

Wniosek o przyznanie płatności składa się, tak jak w roku ubiegłym, do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) i wyłącznie w postaci elektronicznej – za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus. Dostęp do aplikacji odbywa się za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE), która została udostępniona na portalu ARiMR.gov.pl.

■ Zmiany w ramach ekoschematów obszarowych

W związku z nowelizacją rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 13 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczególnego trybu przyznawania i wypłaty płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz.U. 2023 poz. 493) najważniejsze zmiany w ramach ekoschematów obszarowych dotyczą w szczególności:

- Praktyki „Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe”.

Zmiana polega na doprecyzowaniu, że na potrzeby realizacji międzyplonów w ramach praktyki stosowana może być forma jara lub ozima roślin tworzących mieszanę

międzyplonu ozimego. Ponadto dodano przepis o obowiązku prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych. Dopuszczono również posiadanie innej dokumen-

Od 15 marca 2024 r. trwa nabór wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach II filaru WPR za 2024 r.

tacji, o ile zawiera ona informacje wskazane w rejestrze, które potwierdzają realizację praktyki. Tym samym odstąpiono od obowiązku składania oświadczenia o dacie zbioru uprawy w plonie głównym w terminie siedmiu dni od dnia zbioru tej uprawy w przypadku wsiewek śródplonowych.

- Praktyki „Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji”.

Zmiana polega na dodaniu możliwości potwierdzenia realizacji praktyki, oprócz wykonania zdjęcia geotagowanego, również poprzez złożenie do kierownika biura powiatowego Agencji oświadczenia o wykonaniu praktyki w terminach

wskazanych dla zdjęć geotagowanych. Niemniej jednak mając na uwadze, że przepisy Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu ich zanieczyszczeniu w określonych przypadkach dopuszczają stosowanie nawozów do 30 listopada – takie odstępstwo zostało również wpro-

wadzone do rozporządzenia. Ponadto wprowadzono obowiązek, aby Agencja wzywała rolnika, jeżeli nie złoży on ww. oświadczenia bądź zdjęcia geotagowanego.

- Praktyki „Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo”.

Zmiana polega na dodaniu możliwości potwierdzenia realizacji praktyki, oprócz wykonania zdjęcia geotagowanego, również poprzez złożenie do kierownika biura powiatowego Agencji oświadczenia o wykonaniu praktyki w terminach wskazanych dla zdjęć geotagowanych. Niemniej jednak, mając na uwadze, że przepisy Programu działań mających na celu zmniejszenie

zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu ich zanieczyszczeniu w określonych przypadkach dopuszczają stosowanie nawozów do 30 listopada – takie odstępstwo zostało również wprowadzone do rozporządzenia. Ponadto wprowadzono obowiązek, aby Agencja wzywała rolnika, jeżeli nie złoży on ww. oświadczenia bądź zdjęcia geotagowanego.

- Ekoschematu „Integrowana Produkcja Roślin”.

Zmiana polega na doprecyzowaniu, że płatności są przyznawane, również jeżeli małżonek rolnika prowadzi uprawy roślin zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin.

- Ekoschematu „Biologiczna ochrona upraw”.

Zmiana polega na doprecyzowaniu zakresu informacji, które mają się znaleźć w rejestrze zabiegów agrotechnicznych. Dopuszczono również posiadanie innej dokumentacji, o ile zawiera ona informacje wskazane w rejestrze, które potwierdzają realizację ekoschematu.

■ Zmiany w ramach warunkowości

Zmiany w ramach warunkowości obejmują zatwierdzenie derogacji GAEC 8 na 2024 r., czyli Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2024/587 z 12 lutego 2024 r. *ustanawiające odstępstwo od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do stosowania normy dobrej kultury rolnej gruntów zgodnej z ochroną środowiska (norma GAEC 8), dat kwalifikowalności wydatków do wkładu z EFRG oraz zasad dotyczących zmian planów strategicznych WPR w zakresie modyfikacji pewnych ekoschematów w odniesieniu do roku składania wniosków 2024.*

Rozporządzenie ws. częściowej derogacji od normy GAEC 8

(ugorowanie 4 proc.) weszło w życie 14 lutego 2024 r. i obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.

W ramach odstępstwa możliwe jest przeznaczenie 4 proc. gruntów ornych na:

- obszary lub elementy nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane lub;
- rośliny bobowate, lub;
- międzyplony.

Międzyplony i rośliny bobowate mają być uprawiane bez stosowania środków ochrony roślin.

Odstępstwo jest czasowe i dotyczy roku 2024. Jest ono spowodowane trudną sytuacją rolników związaną z wojną w Ukrainie oraz występowaniem niekorzystnych warunków pogodowych. Odstępstwo zwiększa możliwości użytkowania gruntów ornych przy jednoczesnym zapewnieniu pewnych korzyści dla środowiska. Zostało wdrożone do prawodawstwa polskiego procedowaną obecnie zmianą Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 10 marca 2023 r. *w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania* (Dz.U. 2023 poz. 478).

■ Odstąpienie od obowiązku składania oświadczeń

W przypadku norm GAEC 7 i GAEC 8, w odniesieniu do wsiewki śródplonowej oraz międzyplonu ścierniskowego, dotychczasowe oświadczenia – odpowiednio o dacie wysiewu uprawy w plonie głównym lub dacie wysiewu międzyplonu ścierniskowego – zostały zastąpione rejestrem zabiegów agrotechnicznych.

■ Ekoschemat „Dobrostan zwierząt”

Płatności dobrostanowe w ramach ekoschematu „Dobrostan zwierząt” w kampanii 2024 są co do zasady kontynuacją wsparcia wprowadzonego w ramach kampanii 2023, rozszerzoną o płatności dla rolników

uczestniczących w krajowych systemach jakości.

Dodatkowo od kampanii 2024, w ramach wariantu „Dobrostan koni w systemie otwartym”, dopuszczone będzie utrzymywanie ogierów w pomieszczeniach/budynkach i otrzymywanie do nich wsparcia wg stawki dla wariantu „Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub budynkach”.

■ Zmiany w interwencji „Rolnictwo ekologiczne”

Od kampanii 2024 został zmniejszony z 0,5 na 0,3 DJP/ha minimalny próg obsady zwierząt dla rolników ubiegających się o premię za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą. Wprowadzono także możliwość dowolnego zastąpienia dotychczas realizowanego rodzaju zobowiązania innym rodzajem zobowiązania (np. zobowiązanie na gruntach ornych zamiast

zobowiązania sadowniczego): w każdym roku realizacji zobowiązania po przeprowadzeniu zbioru, na całej powierzchni dotychczas realizowanego rodzaju zobowiązania lub na części tej powierzchni.

W przypadku zobowiązań obejmujących uprawy sadownicze możliwe będzie zastępowanie dotychczas uprawianych roślin inną uprawą (np. grusze zamiast jabłoni).

Jest to również ostatni rok, w którym rolnicy będą składać wnioski kontynuacyjne o płatności w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW 2014–2020.

Ponadto od 2024 r. ujednoczeniu ulegnie termin (do 31 lipca) na dokonywanie określonych czynności, które mają obowiązek zrealizować rolnicy w ramach w interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych, interwencji „Rolnictwo ekologiczne” oraz ekoschematu „Dobrostan zwierząt”.

Wniosek o przyznanie płatności składa się, tak jak w roku ubiegłym, do ARiMR i wyłącznie w postaci elektronicznej. Kto złoży wniosek po terminie – jednak nie później niż do 10 czerwca 2024 r. – musi pamiętać, że należne płatności będą mu pomniejszone o 1 proc. za każdy roboczy dzień opóźnienia

■ Zmiany w zakresie płatności ONW

Od 2024 r. zwiększone zostały stawki płatności ONW:

- na obszarach strefy II ONW typ specyficzny tzw. podgórski ze zwierzętami trawożernymi – ze stawki 550 do 676 zł/ha;
- na obszarach ONW typ górski – z 750 do 829 zł/ha ze zwierzętami trawożernymi.

Ponadto zmniejszono wymóg minimalnej obsady zwierząt trawożernych, uprawniającej do ubiegania się o płatności ONW na tych obszarach – z 0,5 do 0,3 DJP.

Zmiany zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 29 lutego 2024 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania i wypłaty płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027* (Dz.U. poz. 299).

■ Zmiany w „Interwencjach rolno-środowiskowo-klimatycznych” od 2024 r.

Od kampanii 2024 r. wprowadzono zmiany w przepisach rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego PS WPR 2023–2027¹, wynikające w szczególności z doświadczeń z pierwszego roku wdrażania interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych. Zmiany te mają na celu usprawnienie wdrażania tych interwencji w kolejnych latach przez doprecyzowanie przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego i wprowadzenie uproszczeń przede wszystkim dla rolników, ale także dla podmiotów zaangażowanych we wdrażane

tych interwencji, w tym doradców rolnośrodowiskowych oraz ekspertów przyrodniczych.

Wprowadzone zmiany dotyczą przede wszystkim:

- złagodzenia warunków i wymogów w ramach Interwencji 7. „Bioróżnorodność na gruntach ornych”, m.in.: zmniejszenie liczby wymaganych gatunków w mieszance wykorzystywanej do założenia pasa kwietnego (z 10 do 8 gatunków) lub ogródka bioróżnorodności (z 20 do 15 gatunków), zwiększenie maksymalnej szerokości pasa kwietnego (z 9 m do 20 m), rezygnacja z wymogu 50 proc. udziału GO w powierzchni wszystkich UR w gospodarstwie;
- uproszczenia wnioskowania poprzez wykorzystanie warstw cyfrowych opracowanych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w ramach interwencji przyrodniczych na obszarach Natura 2000;
- obniżenia wymaganej minimalnej obsady zwierząt w interwencjach przyrodniczych – z 0,5 do 0,3 DJP/ha;
- ujednoczenia i wydłużenia terminów dotyczących sporządzania i składania do ARiMR dokumentów związanych z realizacją zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych do 31 lipca (dotyczy m.in. sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej, składania kopii wybranych stron tego planu, kopii pisemnych zgód właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska).

Departament Płatności
Bezpośrednich
MRiRW

tel. 22 623 12 34

Zdjęcia: Andrzej,
Budimir Jevtic. Stock.adobe.com

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz.U. poz. 734 z późn. zm.).

Ekoschematy obszarowe: stawki płatności

Stawki płatności w ramach ekoschematów obszarowych za 2023 r. są finalnie wyższe od wcześniej projektowanych w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ws. stawek płatności w ramach ekoschematów obszarowych za 2023 r. zostało opublikowane 27 lutego 2024 r. w Dzienniku Ustaw¹. Do przeliczenia kwot płatności przyjęto kurs wymiany wynoszący 4,6283 zł/euro².

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) 26 lutego 2024 r. przystąpiła do naliczania płatności do ekoschematów obszarowych. Wyплаты płatności bezpośrednich, w tym ekoschematów obszarowych, rozpoczęły się 5 marca 2024 r. Jak poinformowała ARiMR, takie płatności zaznaczyło we wnioskach za 2023 r. ok. 410 tys. rolników. Spośród nich ok. 340 tys. ubiega się jedynie o dopłaty w ramach ekoschematów obszarowych i to oni w pierwszej kolejności mogą liczyć na pieniądze. Pozostali ubiegali się zarówno o obszarowe płatności ekoschematowe, jak i o płatności do ekoschematu „Dobrostan zwierząt”.

■ Stawki płatności w ramach ekoschematu „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi”

W przypadku ekoschematu „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi” wartość jednego punktu wynosi 104,89 zł. Stawki płatności za realizację poszczególnych praktyk w ramach tego ekoschematu zależą od liczby punktów na hektar powierzchni obszaru zatwierdzonego do wsparcia i wynoszą, w zależności od praktyki:

- „Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt”: 5 punktów; 524,45 zł/ha;
- „Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe”: 5 punktów; 524,45 zł/ha;
- „Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia” – wariant podstawowy: 1 punkt; 104,89 zł/ha;

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie stawek płatności w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska za 2023 r. (Dz.U. poz. 265).

² Art. 94 ust. 3 akapit pierwszy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

Stawka płatności za realizację ekoschematu „Obszary z roślinami miododajnymi” wynosi 1256,77 zł/ha

- „Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia” – wariant z wapnowaniem: 3 punkty; 314,67 zł/ha;
- „Zróżnicowana struktura upraw”: 3 punkty; 314,67 zł/ha;
- „Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji”: 2 punkty; 209,78 zł/ha;
- „Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo”: 3 punkty; 314,67 zł/ha;
- „Uprozczone systemy uprawy”: 4 punkty; 419,56 zł/ha;
- „Wymieszanie słomy z glebą”: 2 punkty; 209,78 zł/ha.

■ Stawki płatności w ramach pozostałych ekoschematów

Stawki płatności za realizację pozostałych, następujących ekoschematów wynoszą:

- „Obszary z roślinami miododajnymi”: 1256,77 zł/ha;
- „Integrowana Produkcja Roślin”: 1363,77 zł/ha;
- „Biologiczna ochrona upraw”: 419,64 zł/ha;
- „Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych”: 292,27 zł/ha.

Departament Płatności Bezpośrednich
MRiRW

tel. 22 623 12 34

Zdjęcia: Marcin Łazarczyk-, Aaron Scherr.Stock.adobe.com

Ekoschemat/praktyka	EUR/pkt	PLN/pkt	Liczba pkt/ha	Stawka płatności PLN/ha
Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt	22,47	104,89	5	524,45
Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe	22,47	104,89	5	524,45
Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia: w wariantcie podstawowym	22,47	104,89	1	104,89
Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia: w wariantcie z wapnowaniem	22,47	104,89	3	314,67
Zróżnicowana struktura upraw	22,47	104,89	3	314,67
Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji	22,47	104,89	2	209,78
Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo	22,47	104,89	3	314,67
Uprozczone systemy uprawy	22,47	104,89	4	419,56
Wymieszanie słomy z glebą	22,47	104,89	2	209,78
Obszary z roślinami miododajnymi				1256,77
Integrowana Produkcja Roślin				1363,77
Biologiczna ochrona upraw				419,64
Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych				292,27

Dopłaty do ubezpieczenia produkcji zwierzęcej od ryzyka wystąpienia chorób

Producenci rolni będą mogli uzyskać refundację w wysokości 70 proc. składki ubezpieczenia produkcji świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu od ryzyka strat spowodowanych przez 36 chorób zwierząt, w tym m.in. przez afrykański pomór świń, wysoce zjadliwą grypę ptaków, brucelozę bydła czy brucelozę owiec i kóz.

W Dzienniku Ustaw zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej

Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz.U. 2024 poz. 355).

■ Które choroby zwierząt obejmuje dopłata do ubezpieczenia?

W rozporządzeniu określono, że refundacja w wysokości 70 proc. składki ubezpieczenia świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu od ryzyka wystąpienia chorób

zakaźnych zwierząt będzie dotyczyć chorób zwierząt wymienionych w:

- rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2018/1882 z 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób zamieszczonych w wykazie oraz ustanawiającym wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz. Urz. UE L 308 z 4 grudnia 2018 r., str. 21), z wyłączeniem chorób zakaźnych ryb;
- rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001

Producenci rolni będą mogli uzyskać refundację w wysokości 70 proc. składki ubezpieczenia produkcji świń, bydła, owiec, kóz, koni

z 22 maja 2001 r. *ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii* (Dz. Urz. L 147 z 31 maja 2001 r., str. 1, z późn. zm.) – w odniesieniu do przenośnych gąbczastych encefalopatii przeżuwaczy (TSE);

- załączniku nr 5 do ustawy z 11 marca 2004 r. o *ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (Dz.U. 2023 poz. 1075), w którym wdrożono postanowienia dyrektywy 2003/99/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 listopada 2003 r. w sprawie *monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, zmieniającej decyzję Rady 90/424/EWG i uchylającej dyrektywę Rady 92/117/EWG* (Dz. Urz. UE L 325 z 12 grudnia 2003 r., str. 31, z późn. zm.);

- załączniku nr 2 do ustawy z 11 marca 2004 r. o *ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*.

Producenci rolni będą mogli ubezpieczyć produkcję świń, bydła,

owiec, kóz, koni lub drobiu od ryzyka strat spowodowanych przez 36 chorób zwierząt, w tym m.in. przez afrykański pomór świń, wysoce zjadliwą grypę ptaków, brucelozę bydła czy też brucelozę owiec i kóz.

■ Który okres jest objęty ubezpieczeniem z dopłatą?

Zakład ubezpieczeń będzie odpowiadał za szkody wynoszące powyżej 20 proc. średniego rocznego dochodu albo średniej rocznej produkcji zwierząt gatunków *świnia, bydło, owca, koza lub koń, lub drobiu*:

- z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia albo
- z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wartości dochodu, albo;
- ✓ produkcji tych zwierząt ustalonej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wartość prowadzonej

produkcji zwierząt tych gatunków, albo

- ✓ produkcji tych zwierząt zadeklarowanej przez rolnika w umowie ubezpieczenia – w przypadku, gdy działalność rolnicza w zakresie produkcji tych zwierząt nie była prowadzona w okresie poprzedzającym rok zawarcia umowy ubezpieczenia.

■ Wartość produkcji – jak ją ustalić?

Wartość produkcji jest ustalana jako kwota stanowiąca iloczyn liczby zwierząt, które zostały zgłoszone przez rolnika do komputerowej bazy danych prowadzonej na podstawie ustawy z 4 listopada 2022 r. o *systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt* (Dz.U. 2023 poz. 1815) oraz średniej masy ciała zwierzęcia z gatunku *świnia, bydło, owca, koza, koń lub drobiu*, a w przypadku drobiu nieśnego – średniej liczby jaj od jednej sztuki drobiu nieśnego i średniej ceny skupu ustalonej na podstawie wyników informacyjnych statystycznych ogłaszanych,

lub drobiu od ryzyka strat spowodowanych przez 36 chorób zwierząt

udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej, z trzech kolejnych lat poprzedzających rok zawarcia umowy ubezpieczenia albo z trzech lat w okresie pięcioletnim z pominięciem roku o najwyższej i najniższej cenie skupu.

W celu ułatwienia ustalenia deklarowanej średniej wielkości produkcji producentów rolnych nieposiadających danych rachunkowych w załączniku do rozporządzenia określono średnie masy ciała poszczególnych gatunków zwierząt podlegających ubezpieczeniu.

■ Wymagana liczba zwierząt

Pomoc może być przyznana rolnikowi, który w umowie ubezpieczenia ubezpieczy od chorób zakaźnych następującą liczbę zwierząt:

- co najmniej 1000 kurcząt rzeźnych lub
- co najmniej 1000 gęsi lub kaczek rzeźnych, lub
- co najmniej 1000 indyków rzeźnych, lub
- co najmniej 1000 perlic rzeźnych, lub
- co najmniej 1000 sztuk drobiu nieśnego, lub
- co najmniej cztery sztuki bydła, owiec, kóz lub koni, lub
- co najmniej 14 świń.

■ Obowiązujące terminy

Pomoc będzie wypłacana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w terminie 30 dni od dnia wydania przez kierownika biura powiatowego ARiMR decyzji o przyznaniu pomocy. Będzie wpłacana na rachunek rolnika wskazany przez niego w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Terminy składania elektronicznych wniosków o przyznanie

pomocy będą ogłaszane przez Prezesa Agencji dwa razy w roku, 14 dni przed rozpoczęciem terminu składania wniosków na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie ARiMR, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji.

■ Co będzie zawierał wniosek o przyznanie pomocy?

Wniosek o przyznanie pomocy zawierać będzie:

- numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL) albo numer identyfikacji podatkowej (NIP) rolnika ubiegającego się o pomoc, a w przypadku rolnika będącego osobą fizyczną nieposiadającą numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- nadany w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności numer identyfikacyjny spółki cywilnej, której rolnik jest współnikiem – w przypadku rolnika będącego współnikiem spółki cywilnej;
- numer w KRS, jeżeli rolnik uzyskał taki numer;
- informacje dotyczące umowy ubezpieczenia:
 - ✓ gatunki ubezpieczonych zwierząt,
 - ✓ liczbę ubezpieczonych sztuk zwierząt gatunków: świnia, bydło domowe, owca domowa, koza domowa lub koń domowy, lub ubezpieczonych sztuk drobiu,
 - ✓ wysokość składki z tytułu ubezpieczenia,
 - ✓ sumę ubezpieczenia,
 - ✓ okres objęty ubezpieczeniem;
- miejsce prowadzenia chowu lub hodowli zwierząt gatunków: świnia, bydło domowe, owca domowa, koza domowa lub koń domowy,

lub drobiu, podlegających ubezpieczeniu;

- kwotę zapłaconych do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy składek z tytułu ubezpieczenia wynikających z umowy ubezpieczenia;
- oświadczenie rolnika o:
 - ✓ nieprzyznaniu mu na podstawie odrębnych przepisów dopłat do składek ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia chorób zwierząt gatunków świnia, bydło domowe, owca domowa, koza domowa lub koń domowy, lub drobiu, wynikających z umowy ubezpieczenia,
 - ✓ prowadzeniu działalności rolniczej w zakresie produkcji zwierząt gatunków: świnia, bydło domowe, owca domowa, koza domowa lub koń domowy, lub drobiu.

■ Dokumenty dołączone do wniosku o refundację

Podstawowymi dokumentami dołączanymi do wniosku o refundację 70 proc. zapłaconej składki ubezpieczenia są:

- kopia umowy ubezpieczenia lub kopia polisy ubezpieczenia, w których są określone: suma ubezpieczenia, liczba ubezpieczonych sztuk zwierząt gatunków świnia, bydło, owca, koza lub koń, lub sztuk drobiu, wysokość składki z tytułu ubezpieczenia wynikająca z umowy ubezpieczenia oraz wartość średniej rocznej produkcji albo średniego rocznego dochodu uzyskanych z produkcji zwierząt powyższych gatunków, albo wartość produkcji tych zwierząt;
- kopia dowodu zapłaty składek z tytułu ubezpieczenia wynikających z umowy ubezpieczenia.

Departament Budżetu

MRiRW

tel. 22 623 20 21

Zdjęcia: Grafika0707-, Countrypixel-, Rogozinski-, Milosz_g.Stock.adobe.com, Fotolia, Panthermedia

Kupuj Świadomie PRODUKT POLSKI

**PRODUKT
POLSKI**

Konsumenci oczekują możliwości rozpoznania produktów wytworzonych w Polsce z krajowych surowców. Chcą wspierać polskich rolników przez swoje codzienne wybory zakupowe. Opracowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zasady stosowania oznakowania żywności informacją PRODUKT POLSKI wychodzą na przeciw tym oczekiwaniom.

Dla krajowych producentów żywności znak PRODUKT POLSKI to możliwość wyróżnienia na rynku artykułów rolno-spożywczych wyprodukowanych w kraju, na bazie polskich surowców. Zamieszczanie tego oznaczenia na produktach nie wymaga żadnej rejestracji, a dla nabywców jest to czytelny sygnał o pochodzeniu wyrobu.

Na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi znajdują się wszystkie niezbędne informacje i regulacje prawne dotyczące znaku PRODUKT POLSKI. Logo można pobrać bezpłatnie ze strony internetowej: <https://www.gov.pl/rolnictwo/produkt-polski>.

PRZEPISY DOTYCZĄCE OZNAKOWANIA

1 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy z 4 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 13 grudnia 2016 r. poz. 2007), odnoszące się do dobrowolnego znakowania środków spożywczych informacją PRODUKT POLSKI. Dają one producentom możliwość wyróżniania na rynku artykułów rolno-spożywczych wyprodukowanych w kraju z polskich surowców – poprzez oznakowanie ich informacją PRODUKT POLSKI bądź znakiem zawierającym taką informację.

Produkty z oznakowaniem PRODUKT POLSKI muszą być wyprodukowane z surowców wytworzonych na terenie Polski, z tym że w produktach przetworzonych dopuszcza się użycie importowanych składników (np. przypraw, bakterii) w ilości do 25 proc. masy tych produktów – pod warunkiem, że

składniki takie nie są wytwarzane w kraju.

KAMPANIA INFORMACYJNO- EDUKACYJNA

W marcu 2024 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczęło kolejną edycję ogólnopolskiej kampanii dotyczącej oznaczenia PRODUKT POLSKI. Działania w ramach kampanii prowadzone są dwutorowo. Z jednej strony edukujemy konsumentów w zakresie oznaczenia PRODUKT POLSKI, z drugiej zaś informujemy rolników i producentów na temat możliwości i warunków niezbędnych do znakowania swoich wyrobów białoczerwonym oznaczeniem PRODUKT POLSKI.

Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do konsumentów prowadzone są pod hasłem: #KupujŚwiadomie PRODUKT POLSKI. Ideą prowadzonej kampanii jest edukacja społeczeństwa na temat znaczenia codziennych decyzji zakupowych dla funkcjonowania gospodarki i wspierania krajowego rolnictwa. Zachęcamy do zwracania uwagi na informacje zawarte na etykietach produktów spożywczych, w tym na temat kraju pochodzenia.

Departament Rolnictwa Ekologicznego
i Jakości Żywności
MRiRW

tel. 22 623 16 32

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Nabywanie i stosowanie środków ochrony roślin

Rozpoczyna się sezon wiosennych zabiegów ochrony roślin. Pragniemy przypomnieć, jak dokonywać bezpiecznych zakupów środków ochrony roślin oraz nie narażać się na przypadkowy zakup nielegalnego środka.

Obecnie zakupów chętnie dokonujemy za pośrednictwem rolniczych portali sprzedażowych dostępnych w internecie. Pozwala to nam w krótkim czasie na porównanie dostępnego wachlarza asortymentu i szybkie dokonanie zakupów bez wychodzenia z domu. Niestety ten kanał dystrybucji często bywa nadużywany do anonimowego wprowadzania nielegalnych, w tym podrobionych środków ochrony roślin. Dlatego warto poznać główne zasady bezpiecznych zakupów środków ochrony roślin, w tym tych dokonywanych w sieci, które pomogą nam ustrzec się przed zakupem podróbki.

Środki ochrony roślin należy nabywać jedynie w punktach dystrybucji uprawnionych do prowadzenia w nich takiej działalności gospodarczej oraz nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Rejestr przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu lub konfekcjonowania publikowany jest na stronie internetowej PIORiN pod adresem <http://piorin.gov.pl/srodki-ochrony-roslin/rejstry/>.

W przypadku dokonywania zakupów środków ochrony roślin w internecie należy pamiętać, że w sieci sprzedawca również nie może pozostawać

anonimowy! Należy zatem zwrócić uwagę, czy w ofercie sprzedaży środków ochrony roślin sprzedawca umieszcza nazwę swojej firmy, numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz siedzibę albo adres. Przed zakupem środków ochrony roślin w sieci warto sprawdzić, czy dany podmiot działa legalnie i czy znajduje się w ww. rejestrze przedsiębiorców, szczególnie, gdy

wcześniej nie dokonywaliśmy zakupu środków od tego sprzedawcy.

■ Środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowania

Do ochrony roślin można stosować wyłącznie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowania przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ich wykaz znajduje się w rejestrze udostępnionym na stronie internetowej MRiRW: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rejestr-rodkow-ochrony-roslin>.

■ Zakup środków ochrony roślin dla użytkowników profesjonalnych

Do nabywania środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych uprawnione są wyłącznie osoby posiadające odpowiednie szkolenie, potwierdzone zaświadczeniem – szkolenie z zakresu stosowania środków ochrony roślin lub doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, lub integrowanej produkcji roślin, ewentualnie kwalifikacje wskazane w art. 64 ustawy z 8 marca 2013 r. o *środkach ochrony roślin* (Dz.U. 2013 poz. 455).

Osoba kupująca środki ochrony roślin dla użytkowników profesjonalnych w internecie powinna zostać

Do ochrony roślin można stosować wyłącznie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowania przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

poinformowana przez sprzedawcę o takim wymogu, a ponadto – powinna zostać poproszona o okazanie stosownego zaświadczenia ukończenia takiego szkolenia.

Sprzedawca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu w przypadku składania oferty zawarcia umowy na odległość, np. na internetowych portalach sprzedażowych, zobowiązany jest do podania w treści ogłoszenia, że nabycia środków ochrony roślin mogą dokonywać jedynie osoby pełnoletnie i uprawnione do zakupu.

■ Unikajmy pestycydów ze sprzedaży obwoźnej!

Pestycydów pod żadnym pozorem nie można kupować w sprzedaży obwoźnej, np. ze straganu czy z bagażnika samochodu, ani z zagranicy. Sprzedawane pestycydy muszą być w oryginalnych i szczelnie zamkniętych opakowaniach, zaopatrzonych w etykietę sporządzoną w języku polskim.

Należy pamiętać, że niezależnie od tego, czy dokonujemy zakupu w stacjonarnym punkcie dystrybucji środków ochrony roślin, czy też w internecie, zawsze powinniśmy żądać dowodu zakupu środków ochrony roślin. Takim dokumentem może być paragon lub faktura.

■ Wyszukiwarka środków ochrony roślin

Inspekcja zachęca do skorzystania z wyszukiwarki środków ochrony roślin zamieszczonej na stronie MRiRW (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wyszukiwarka-srodkow-ochrony-roslin>) przed zaplanowaniem ochrony roślin oraz zakupem środków ochrony roślin oraz do zapoznania się z udostępnionymi tam etykietami środków ochrony roślin (<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/etykiety-srodkow-ochrony-roslin>).

Profesjonalny użytkownik środków ochrony roślin jest zobowiązany zapewnić prawidłową i precyzyjną aplikację pestycydów

Wyszukiwarka oraz etykiety to narzędzia pozwalające dobrać potrzebne w gospodarstwie pestycydy.

■ Zasady stosowania na etykiecie

Każdy producent rolny po zakupie i jeszcze przed zastosowaniem środków ochrony roślin powinien szczegółowo przeanalizować treść etykiet. Sposób aplikacji musi być w pełni zgodny z jej zapisami. Stosować środki ochrony roślin można jedynie na rośliny oraz agrofagi, które zostały wyszczególnione w etykiecie.

Nie wolno przekraczać wskazanych dawek i liczby dopuszczonych zabiegów. Środki ochrony roślin muszą być stosowane wyłącznie na obszary i obiekty będące celem zabiegu, tj. podczas aplikacji nie mogą ulegać znoszeniu.

■ Strefy z ograniczeniami

Jednocześnie planując stosowanie pestycydów należy mieć na uwadze, że na terenie gospodarstwa mogą być strefy, na których stosowanie środków ochrony roślin jest ograniczone lub całkowicie niedozwolone.

Najczęściej takie strefy wyznaczane są w sąsiedztwie zbiorników i cieków wodnych oraz od terenów

nieużytkowanych rolniczo. Strefy ochronne mogą być również wyznaczone m.in. w celu ochrony roślin i stawonogów niebędących obiektem zwalczania. W przypadku wyznaczonej w etykiecie środka ochrony roślin strefie ochronnej część uprawy, która bezpośrednio przylega do obiektu, od którego ta strefa została wyznaczona, nie może być chroniona tym środkiem.

W zakresie zachowywania minimalnych odległości od określonych miejsc lub obiektów użytkowników profesjonalnych obowiązują również zapisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31 marca 2014 r. w sprawie warunków stosowania środków ochrony roślin (Dz.U. 2024 poz. 516).

■ Zasady integrowanej ochrony roślin

Aplikacja środków ochrony roślin musi być zgodna z zasadami integrowanej ochrony roślin. Przepisy dotyczące integrowanej ochrony roślin obligują profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin do:

- stosowania środków ochrony roślin z uwzględnieniem integrowanej ochrony roślin;
- prowadzenia chemicznej ochrony w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożeń dla zdrowia

ludzi, zwierząt oraz dla środowiska, w tym przeciwdziałania znoszeniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu;

- planowania stosowania środków ochrony roślin z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie mogą przebywać na obszarze objętym zabiegiem.

Szczególnym wymogiem integrowanej ochrony jest również dbałość o organizmy pożyteczne oraz stwarzanie im warunków sprzyjających występowaniu. Należy pamiętać, że czas najbardziej intensywnej chemicznej ochrony roślin uprawnych zbiega się z okresem największej aktywności zapylaczy.

Szczegółowe informacje dotyczące integrowanej ochrony roślin ze szczególnym uwzględnieniem metodyki integrowanej ochrony roślin dostępne są na internetowej Platformie Sygnalizacji Agrofagów: <https://www.agrofagi.com.pl/>.

■ Pestycydy to ostateczność

Przed aplikacją chemicznych środków ochrony roślin muszą zostać wykorzystane wszelkie dostępne działania i metody ochrony przed agrofagami (płodozmian, agrotechnika, odpowiednie odmiany, optymalne terminy oraz właściwe nawożenie), aby ograniczyć stosowanie pestycydów.

■ Metody i narzędzia monitorowania organizmów szkodliwych

Organizmy szkodliwe muszą być monitorowane odpowiednimi metodami i narzędziami, jeżeli są one dostępne. Wśród takich narzędzi powinien znajdować się:

- monitoring pól oraz systemy ostrzegania, prognozowania i wczesnego diagnozowania, oparte na solidnych podstawach naukowych – tam, gdzie możliwe jest ich zastosowanie;
- doradztwo osób o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.

■ Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin

Osoby stosujące środki ochrony roślin muszą odbyć szkolenie w zakresie stosowania tych środków. Uprawnienia do stosowania środków ochrony roślin mają również osoby, które odbyły szkolenia z zakresu doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, integrowanej produkcji roślin lub posiadają kwalifikacje wskazane w art. 64 ustawy z 8 marca 2013 r. o *środkach ochrony roślin*.

■ Sprawny technicznie sprzęt

Profesjonalny użytkownik środków ochrony roślin jest zobowiązany zapewnić prawidłową i precyzyjną aplikację pestycydów. Wymóg ten może być spełniony tylko z wykorzystaniem sprzętu, który jest sprawny technicznie i skalibrowany. Sprawność techniczna sprzętu do aplikacji środków ochrony roślin jest kontrolowana podczas okresowo przeprowadzanych badań (np. w przypadku opryskiwaczy polowych i sadowniczych co trzy lata). Pierwsze badanie nowego sprzętu należy przeprowadzić nie później niż po upływie pięciu lat od dnia jego nabycia. Kalibracji sprzętu dokonuje samodzielnie jego użytkownik.

■ Dokumentacja – wymóg dla profesjonalnych użytkowników

Po wykonanej aplikacji środka ochrony roślin przez profesjonalnego użytkownika wymagane jest odnotowanie tego faktu w prowadzonej dokumentacji i przechowywanie zapisów przez trzy lata. Prowadzona dokumentacja powinna zawierać nazwę aplikowanego środka ochrony roślin, czas zastosowania i zastosowaną dawkę, obszar lub powierzchnię, lub jednostkę masy ziarna i uprawy, lub obiekty, na których zastosowano środek ochrony roślin.

Prawo wymaga wskazania w dokumentacji również sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin poprzez podanie co najmniej przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin.

■ Sankcje za nieprzestrzeganie zasad

Za nieprzestrzeganie zasad wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin grożą mandaty karne, a także sankcje finansowe, których wielkość uzależniona jest od wielkości nielegalnej sprzedaży. Za wprowadzanie do obrotu podrobionych środków ochrony roślin grozi ponadto odpowiedzialność karna, z karą pozbawienia lub ograniczenia wolności łącznie.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie stosowania środków ochrony roślin stosuje sankcje karne wynikające z ustawy z 8 marca 2013 r. o *środkach ochrony roślin*, tj. nakłada mandaty, a w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia przepisów – może zostać wydana np. decyzja zakazująca stosowania środków ochrony roślin do czasu ukończenia szkolenia podstawowego.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu środków ochrony roślin, które mogą mieć wpływ na przekroczenia norm pozostałości środków ochrony roślin, PIORiN informuje Państwową Inspekcję Sanitarną. PIORiN współpracuje również z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), a stwierdzone nieprawidłowości mogą mieć duży wpływ na wysokość wsparcia wypłacanego przez Agencję.

**Główny Inspektorat Ochrony Roślin
i Nasiennictwa
tel. 22 652 92 90**

Zdjęcia: S.Leitenberger.Stock.adobe.com,
Panthermedia

Fundusze Europejskie dla Rybactwa

Program, który warto poznać

Za nami pierwsze nabory wniosków o dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER) na lata 2021–2027, ogłoszone przez instytucję pośredniczącą, czyli Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Instytucją Zarządzającą programem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program ten powstał z myślą o kontynuacji wsparcia dla sektora rybactwa w Polsce. Budżet nowego programu to blisko 732 mln euro.

Wszystkie informacje o programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER), w tym harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań, znajdują się na oficjalnej stronie programu: <https://www.rybactwo.gov.pl/>. To tu publikowane są wiążące materiały i dokumenty wdrożeniowe związane z realizacją programu, w tym ewentualne wytyczne, interpretacje, czy też wyjaśnienia dotyczące zobowiązań beneficjenta w zakresie realizowanych operacji.

■ FER w mediach społecznościowych

Ważne jest, aby informacja o programie i jego możliwościach dotarła różnymi kanałami do wszystkich zainteresowanych podmiotów działających w szeroko rozumianym

polskim sektorze rybackim, w tym placówek edukacyjnych kształcących na kierunkach rybackich. Zachęcamy więc do śledzenia informacji publikowanych także na uruchomionych w tym celu oficjalnych profilach programu FER w mediach społecznościowych: na Facebooku, Instagramie, Linked-in oraz w serwisie YouTube.

Liczmy, że razem z Państwem uda nam się dotrzeć do jak największej liczby potencjalnych beneficjentów oraz przekonać ich do podjęcia właściwego kroku – w myśl hasła „Poznaj nowy fundusz i zrealizuj swoje pomysły”.

Departament Pomocy Technicznej
MRiRW

tel. 22 623 16 37

Zdjęcie: kubek_77.Stock.adobe.com

Szlakiem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

Zapraszamy do zapoznania się z przewodnikiem!

Przygotowany w MRiRW przewodnik „Zwiedzaj Polskę. Szlakiem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego” prowadzi do miejsc, które stały się atrakcyjniejsze dzięki wykorzystaniu środków z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dzięki zaangażowaniu i chęci działania przedsiębiorcy, przetwórcy, przedstawiciele samorządów czy lokalnych społeczności (np. Rybackich Lokalnych Grup Działania) mogli spełnić swoje marzenia. Z takiego wsparcia skorzystała m.in. Stajniak Karlikowo.

W przewodniku odwiedzamy miejsca, w których zostało zrealizowanych 50 projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze”.

Miejsca te to nie tylko olbrzymie inwestycje przetwórców ryb czy przedsiębiorców polepszających warunki chowu i hodowli ryb. To także rozwijające się obszary zależne od rybackstwa, a na ich terenie – tętniące życiem strefy edukacji i rekreacji, gdzie spotyka się lokalna społeczność, place zabaw, siłownie zewnętrzne czy boiska sportowe.

Zapraszamy również do obejrzenia filmów przedstawiających każdy z projektów i miejsca, w których nasi bohaterowie skorzystali ze środków pozyskanych z Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze”.

Przewodnik „Zwiedzaj Polskę. Szlakiem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego” można pobrać ze strony internetowej: <https://bit.ly/2MOak0p>.

■ Konie na Kaszubach

W urokliwym sąsiedztwie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego w gminie Krokowa działa Stajnia Karlikowo. Dzięki wybudowaniu krytej ujeżdżalni ośrodek może działać przez cały rok.

Stajnia Karlikowo rozwija się dzięki wsparciu otrzymanemu z Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej

– *To ojciec zaraził mnie pasją do koni. Pamiętam, jak w 2002 r. pojechaliśmy kupić konie – miały być tylko dwa, ale przywieźliśmy ich pięć. I tak zaczęła się ta przygoda. Trochę trenowałem jeździectwo i w 2005 r. otworzyliśmy szkółkę. Zrobiliśmy wtedy projekt: kurs angielskiego dla dzieci wzbogacony o naukę jazdy konnej* – opowiada o początkach Piotr Okoń.

Bez ujeżdżalni trudno było myśleć o rozwoju tego biznesu, gdyż jesienią ruch zamierał. Zimą jeźdźcy szukali innych miejsc, gdzie mogliby pojeździć. – *Postanowiliśmy zainwestować w halę. Dowiedziałem się, że można pozyskać wsparcie na tego typu działalność z Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej* – dodał gospodarz.

Stajnię prowadzi wspólnie z Arletą Drechnowicz, której córka również uprawia jeździectwo.

– *Przed postawieniem hali działaliśmy zaledwie przez pół roku. Teraz, jeżeli jest zimno, pada i wieje, jazdy odbywają się właśnie tutaj. Dzięki*

temu jeźdźcy mogą trenować cały czas – powiedziała pani Arleta.

Wybór hali został poprzedzony wnikliwymi studiami. – *Ujeżdżalnia ma pompowany dach, dzięki czemu nie skrapla się z niego para wodna. Ściany z płyty dwuwarstwowej dobrze tłumią uderzenia wiatru* – wyjaśnia Arleta Drechnowicz.

– *Istotne znaczenie ma podłoże. Udało nam się znaleźć piasek morski z glinką. Trzyma strukturę, sprężynuje, jest bardzo komfortowy* – dodaje pan Piotr.

Więcej informacji o nowym programie znajduje się na stronie internetowej: www.rybacktwo.gov.pl.

Departament Pomocy Technicznej
MRiRW

tel. 22 623 16 37

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Nieformalne rozmowy w Belgii

Unijni ministrowie ds. rolnictwa o strategicznej autonomii białkowej

Podsekretarz stanu Adam Nowak uczestniczył 8–9 kwietnia 2024 r. w nieformalnym spotkaniu unijnych ministrów ds. rolnictwa w Belgii. Państwo to w I półroczu br. sprawuje przewodnicztwo w Radzie Unii Europejskiej. Tematem dyskusji była strategiczna autonomia białkowa UE.

Szefowie delegacji nieformalnego posiedzenia Rady Agrifish

Wiceminister Adam Nowak podkreślił, że dostępność białka jest jednym z kluczowych elementów bezpieczeństwa żywnościowego, dlatego należy ograniczyć poważną zależność Unii Europejskiej od przywozu roślin wysokobiałkowych, które są wykorzystywane głównie w celach paszowych.

– *Rośliny białkowe mogą pomóc w osiągnięciu wielu ambitnych celów środowiskowych, takich jak poprawa kondycji gleb, redukcja nawozów, ograniczanie śladu węglowego. W miejsce importu krytycznych białkowych materiałów paszowych należy zadbać o własne materiały paszowe lub o dostawy z bliskich miejsc. To pomoże skrócić łańcuchy dostaw i ograniczyć ślad węglowy, który jest ogromny w przypadku importu materiałów białkowych do produkcji pasz z krajów Ameryki Południowej – zaznaczył podsekretarz stanu.*

■ Produkcja biopaliw z surowców rolnych

Zdaniem Polski ważnym elementem budowania autonomicznej

strategii białkowej powinna być unijna produkcja biopaliw z surowców rolnych.

– *Polityka klimatyczno-energetyczna Unii Europejskiej nie powinna ograniczać możliwości wykorzystywania surowców rolnych na biopaliwa. Konieczne jest zachowanie spójności poszczególnych polityk UE i rewizja wszystkich unijnych instrumentów, które mogą ograniczać rozwój produkcji pasz białkowych w UE – zwrócił uwagę polski wiceminister.*

■ Zachęty i współpraca

Ogromne znaczenie dla budowy suwerenności białkowej ma opracowanie systemu zachęt dla rolników, zachęt opartych na lokalnych warunkach glebowych i agrotechnicznych, a także odchodzenie od działań obowiązkowych na poziomie wspólnotowym.

Dla rozwoju rynku roślin białkowych konieczne jest wspieranie współpracy naukowców, producentów roślin białkowych, przemysłu spożywczego i paszowego.

■ Rozmowy kulturalowe

Na marginesie spotkania podsekretarz stanu Adam Nowak rozmawiał z ministrami ds. rolnictwa Francji, Niemiec, Szwecji, Hiszpanii, Litwy, Estonii, Finlandii, a także z wysokiej rangi przedstawicielami Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, COPA-COGECA i CEJA.

■ Program towarzyszący

W ramach programu towarzyszącego prezydencja belgijska zaprezentowała ministrom ds. rolnictwa Unii Europejskiej przykłady praktycznego zastosowania autonomii białkowej w produkcji zwierzęcej, a także zrównoważonej produkcji owoców i warzyw, z uwzględnieniem konieczności prowadzenia integrowanych metod ochrony roślin oraz systemów rolnictwa precyzyjnego. Program ten wychodzi naprzeciw problemom związanym ze zmianami klimatu oraz z brakiem pracowników w rolnictwie.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: European Union

Posiedzenie Rady AGRIFISH

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski przewodniczył polskiej delegacji podczas posiedzenia Rady AGRIFISH 26 marca 2024 r. w Brukseli. Unijni ministrowie ds. rolnictwa rozmawiali głównie na temat aktualnej sytuacji w rolnictwie związanej z inwazją Rosji na Ukrainę.

Unijni ministrowie przeprowadzili debatę na temat działań, które należy podjąć w obecnej kryzysowej sytuacji w rolnictwie. Delegacja austriacka przedstawiła notę na temat wyzwań, które stoją przed europejskimi przedsiębiorstwami rolnymi i leśnymi, w związku z rozporządzeniem w sprawie wylesiania. Polska dołączyła się do dokumentu. – *Popieramy postulat wydłużenia czasu na wdrożenie tego rozporządzenia. Jednocześnie uważamy, że należy wyłączyć z tych przepisów państwa członkowskie, w których obowiązują regulacje krajowe pozwalające na zrównoważone gospodarowanie lasami* – powiedział minister Czesław Siekierski.

■ Stanowisko Polski

Minister Czesław Siekierski podziękował Komisji za szybkie opracowanie zmian rozporządzeń bazowych Wspólnej Polityki Rolnej. – *W pełni popieramy przedstawione uproszczenia, które są bezpośrednią odpowiedzią na kryzysową sytuację w sektorze rolnym* – zaznaczył szef polskiego resortu rolnictwa.

Minister podkreślił, że teraz niezwykle ważne jest szybkie i sprawne przyjęcie wyczekiwanych przez rolników zmian. – *Mam nadzieję, że Komisja Europejska przedstawi kolejny pakiet zmian, ponieważ państwa członkowskie proponowały szerszą listę uproszczeń* – powiedział minister rolnictwa i rozwoju wsi. Poinformował również, że Polska podtrzymuje wcześniejsze postulaty, które nie

zostały jeszcze uwzględnione przez KE, tj.:

- wprowadzenie możliwości zgłaszania zmian, które nie mają wpływu na cele końcowe;
- skrócenie czasu na zatwierdzenie wniosku o zmianę planu strategicznego przez Komisję z trzech miesięcy do jednego, co znacznie usprawniłoby proces wprowadzania koniecznych modyfikacji;
- odstąpienie od wprowadzania wymogu warunkowości społecznej oraz normy GAEC 2.

Minister Siekierski poparł prace nad rozwiązaniami zapewniającymi sprawiedliwy łańcuch dostaw rolno-spożywczych. – *Jesteśmy zobowiązani do poprawy pozycji rolników, którzy są najłabszym ogniwem w łańcuchu żywnościowym* – powiedział minister rolnictwa i rozwoju wsi.

Szef resortu rolnictwa zwrócił uwagę, że konieczne jest zapewnienie opłacalności i ciągłości produkcji rolnej. Zaznaczył, że obecnie te kwestie są zagrożone z uwagi na sytuację geopolityczną, nieuczciwe praktyki na rynkach, wysokie koszty inwestycji dostosowawczych do celów i wymogów WPR, wysokie koszty środków produkcji, niekorzystne zmiany demograficzne oraz konkurencję produktów z krajów trzecich.

■ Sytuacja na rynkach rolnych

Ministrowie przeprowadzili dyskusję na temat obecnej sytuacji na rynkach rolnych, w szczególności w związku z inwazją Rosji na Ukrainę.

Minister Siekierski poinformował, że jednym z największych problemów w Polsce są bardzo niskie ceny zbóż i ich nadmierne zapasy. Stwierdził, że KE powinna podjąć działania przed rozpoczęciem tegorocznych zbiorów. – *Proponujemy, aby nadwyżki zbóż przeznaczyć na pomoc humanitarną dla państw potrzebujących oraz wprowadzić dopłaty do transportu zboża na obszarze UE i do deficytowych regionów poza Unię* – poinformował szef polskiej delegacji.

Minister zauważył, że w perspektywie długoterminowej należy zastanowić się nad przeglądem instrumentarium zarządzania kryzysowego. – *Warto rozważyć szersze wykorzystanie instrumentów finansowych. Rezerwa rolna jest ważnym elementem siatki bezpieczeństwa, ale jej kwota jest niewielka w skali całej Unii Europejskiej* – podkreślił. – *Brak aktualizacji cen interwencyjnych sprawia, że w praktyce nie funkcjonuje interwencja publiczna, która powinna być istotnym elementem siatki bezpieczeństwa* – dodał szef resortu rolnictwa.

W kwestii importu z Ukrainy minister podkreślił, że w najbliższej perspektywie konieczne jest porozumienie w sprawie przedłużenia autonomicznych środków handlowych dla Ukrainy (ATM). – *Wynik dotychczasowych rozmów w tej sprawie nie jest dla nas satysfakcjonujący, ponieważ nie uwzględnia naszych kluczowych postulatów. Mam na myśli przede wszystkim zmianę okresu referencyjnego z lat 2022–2023 na 2021–2023. To pozwoliłoby na przynajmniej częściowe złagodzenie skutków nadmiernego importu. Podobnie jak Francja, chcielibyśmy włączyć pszenicę do zakresu klauzuli automatycznej* – wyjaśnił minister Siekierski.

W czasie marcowego posiedzenia Rady Agrifish unijni ministrowie rozmawiali głównie na temat aktualnej sytuacji w rolnictwie związanej z inwazją Rosji na Ukrainę

Szef polskiej delegacji poinformował, że rozwiązania trzeba szukać w powrocie do wzajemnie korzystnych relacji handlowych, a warunki negocjować w oparciu o pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu (DCFTA).

Ponadto minister Siekierski stwierdził, że towary rolne z Ukrainy powinny trafiać z powrotem na tradycyjne dla niej rynki eksportowe w krajach trzecich, szczególnie w Afryce i na Bliskim Wschodzie. Potrzebna jest całościowa analiza funkcjonowania rynków rolnych, w tym skutków otwarcia na rynki zewnętrzne i wzrostu kosztów produkcji.

■ Przyszłość rolnictwa i Wspólnej Polityki Rolnej

Prezydencja belgijska przedstawiła informacje o zorganizowanych przez siebie wydarzeniach na temat przyszłości rolnictwa i Wspólnej Polityki Rolnej.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski podkreślił, że doświadczenia ostatnich tygodni pokazują, jak ważna jest dla rolników w całej Europie dyskusja na temat przyszłości rolnictwa i WPR. – *Wynikiem tej dyskusji powinno być ponowne umieszczenie rolnictwa wśród*

priorytetów polityki UE – stwierdził minister Siekierski.

– *Mam nadzieję, że wyniki debat pomogą szybko znaleźć rozwiązania, szczególnie w zakresie godnego wynagradzania rolników i zwiększenia komplementarności polityki rolnej i innych polityk UE, zwłaszcza handlowej* – dodał szef polskiej delegacji.

■ Nowe techniki genomowe

Na wniosek Hiszpanii poruszony został temat nowych technik genomowych. Delegacja hiszpańska przedstawiała notę na temat zapewnienia sektorowi rolno-spożywczemu nowych strategii hodowli roślin, których celem jest wzmocnienie zrównoważonego rozwoju, odporności i opłacalności tego sektora.

Minister Siekierski stwierdził, że kwestia uregulowania obecności roślin NGT w Unii Europejskiej jest ważna – wymaga rzetelnej debaty i wypracowania dodatkowych rozwiązań. Podkreślił, że konieczne jest omówienie przez państwa członkowskie wątpliwości, takich jak patenty, znakowanie NGT 1 czy ocena bezpieczeństwa.

Dla Polski najważniejsze jest:

- wyłączenie ze zdolności patentowej roślin, genów i cech

genetycznych, które można znaleźć w naturze lub uzyskać za pomocą konwencjonalnych technik hodowlanych oraz

- zapewnienie dalszego swobodnego dostępu hodowców do materiałów hodowlanych, a rolników – do materiału ze zbioru.

– *Kontynuowanie tych zasad zagwarantuje utrzymanie stabilnego rozwoju hodowli roślin oraz zapewnienie równego dostępu do materiałów hodowlanych dla małych, średnich i dużych firm* – wyjaśnił minister rolnictwa i rozwoju wsi.

■ Spotkania na marginesie posiedzenia Rady

Na marginesie Rady AGRIFISH minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski odbył spotkania bilateralne z ministrami rolnictwa Ukrainy, Węgier, Irlandii, Austrii, Szwecji i Francji.

Z inicjatywy Węgier odbyło się spotkanie ministrów ds. rolnictwa GV4 (Polski, Czech, Słowacji i Węgier), podczas którego zostały przedstawione priorytety przyszłej Prezydencji węgierskiej.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: European Union

Bułgaria: O wizji rolnictwa w Europie

Podsekretarz stanu Adam Nowak 15 marca 2024 r. wziął udział w konferencji „Europejskie Porozumienie Rolników: Wizja Europejskiej Partii Ludowej dla rolnictwa w Europie”, która odbyła się w Płowdiw, w Bułgarii. Organizatorem konferencji była Europejska Partia Ludowa (EPP).

W swoim wystąpieniu wiceminister Adam Nowak poruszył kwestie związane z Europejskim Zielonym Ładem. – *Rolnicy potrzebują opieki ze strony Unii Europejskiej. Wprowadzenie rygorystycznych norm i wyzwań środowiskowych nie jest drogą do wypracowania porozumienia* – powiedział podsekretarz stanu.

Wiceminister Nowak podkreślił, że Unia Europejska powinna rozważyć dobrowolność stosowania wymagań Zielonego Ładu i zapewnić rolnikom odpowiednią rekompensatę finansową za ich stosowanie. – *Decyzje dotyczące przyszłości europejskiego rolnictwa – na każdym etapie – muszą być podejmowane w dialogu z protestującymi, a nie w czterech ścianach unijnych*

instytucji – zaznaczył podsekretarz stanu

■ Opłacalność produkcji rolnej i dopłaty bezpośrednie

Wiceminister Adam Nowak wyraził przekonanie, że w obecnej trudnej sytuacji konieczne jest wzmocnienie i stabilizacja dochodów rolników. – *Jeżeli produkcja rolna nie będzie opłacalna, rolnicy nie będą mogli korzystać z nowoczesnych technologii, takich jak rozwiązania rolnictwa 4.0. To sprawi, że konkurencyjność europejskiego rolnictwa będzie systematycznie spadać* – powiedział wiceszef resortu rolnictwa.

Jak zauważył wiceminister, przez wiele lat stawki płatności bezpośrednich nie były poddawane

indeksacji. – *Musimy dyskutować na ten temat. To znaczący instrument wsparcia w sytuacji rosnących kosztów produkcji* – zaznaczył podsekretarz stanu.

Wiceszef polskiego resortu rolnictwa poruszył również tematy związane z potrzebą wyrównania standardów produktów rolno-spożywczych – niezależnie od kraju pochodzenia – oraz unormowania relacji handlowych z państwami trzecimi.

■ O wydarzeniu

Konferencja w Bułgarii była jedną z cyklu konferencji zatytułowanych „Europejskie Porozumienie Rolników: wizja EPP dla rolnictwa w Europie”. Jej celem jest dalszy rozwoju dialogu między rolnikami a politykami w Unii Europejskiej.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Podsekretarz stanu Adam Nowak poruszył w swoim wystąpieniu głównie kwestie związane z Europejskim Zielonym Ładem

Współpraca polsko-brytyjska

Sekretarz stanu Jacek Czerniak 14 marca 2024 r. spotkał się w siedzibie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z Jennifer Tyldesley, nową radcą-minister w Ambasadzie Wielkiej Brytanii w Warszawie. Spotkanie dotyczyło stanu i perspektyw polsko-brytyjskiej współpracy w obszarze rolnictwa oraz bieżących wyzwań w sektorze rolnym.

Spotkanie sekretarza stanu Jacka Czerniaka z Jennifer Tyldesley, nową radcą-minister w Ambasadzie Wielkiej Brytanii w Warszawie dotyczyło stanu i perspektyw polsko-brytyjskiej współpracy w obszarze rolnictwa oraz bieżących wyzwań w sektorze rolnym

Strony polska i brytyjska zadeklarowały gotowość do dalszej, intensywnej współpracy na poziomie politycznym i eksperckim.

Sekretarz stanu Jacek Czerniak podkreślił, że w związku z trudną sytuacją rolników w Polsce i w innych krajach członkowskich Rząd RP podejmuje wielotorowe działania na poziomie krajowym, unijnym oraz w relacjach dwustronnych z Ukrainą. – *Naszym celem jest wypracowanie rozwiązań, które będą możliwe do zaakceptowania przez wszystkie strony i przyczynią się do uspokojenia aktualnej sytuacji* – zapewnił wiceminister Jacek Czerniak.

Wiceminister zaznaczył, że Polska wspiera akcesję Ukrainy do UE – *W tym celu musimy dostosować Wspólną Politykę Rolną do rozszerzającej się UE* – powiedział sekretarz stanu. Podkreślił jednocześnie

potrzebę uregulowania problemu nadmiernego otwarcia rynku UE na produkty rolne z Ukrainy. – *Europa musi stworzyć takie instrumenty, dzięki którym jej produkty rolno-spożywcze będą konkurencyjne. Nie możemy pozwolić sobie na dalszy spadek opłacalności produkcji rolnej w Polsce i państwach członkowskich* – zaznaczył wiceszef resortu rolnictwa.

Sekretarz stanu Jacek Czerniak poinformował również, że 7 marca br. Sejm RP przyjął uchwałę, w której wzywa Komisję Europejską do przedłożenia propozycji sankcji w związku z importem rosyjskiej i białoruskiej żywności oraz produktów rolnych do Unii Europejskiej. Sejm wzywa również Radę UE i Parlament Europejski do podjęcia działań chroniących wrażliwe sektory rynku unijnego przed nadmiernym importem z Ukrainy.

Wielka Brytania jest strategicznym partnerem handlowym Polski w obrocie towarami rolno-spożywczymi. Wolumen polsko-brytyjskiej wymiany handlowej produktami rolno-spożywczymi jest wysoki i nadal rośnie. Wielka Brytania jest drugim największym odbiorcą polskiej żywności. W 2023 r. wartość eksportu towarów rolno-spożywczych na rynek brytyjski wzrosła o 14 proc. w stosunku do 2022 r. i wyniosła 4,2 mln EUR. Rośnie również import brytyjskich produktów rolno-spożywczych do Polski. W 2023 r. wyniósł on blisko 517 tys. EUR – to wzrost o 4,4 proc. w stosunku do 2022 r.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Spotkanie we Lwowie

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski 11 marca br. uczestniczył w IX posiedzeniu Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej we Lwowie. Minister wyraził nadzieję na wypracowanie mechanizmu wzajemnego licencjonowania eksportu produktów rolnych oraz na współpracę Polski i Ukrainy w celu wspólnego eksportu żywności na rynki krajów trzecich.

Obie strony zgodziły się na kontynuację rozmów. W spotkaniu brał również udział główny lekarz weterynarii Paweł Niemczuk.

■ Tematyka posiedzenia Komisji Międzyrządowej

Minister Czesław Siekierski podsumował stan współpracy między Polską a Ukrainą w sektorze rolno-spożywczym. Podkreślił, że w tych dziedzinach Polska i Ukraina zawsze będą ze sobą zarówno współpracowały, jak i rywalizowały.

Polski minister poruszył kwestię importu towarów rolno-spożywczych z Ukrainy. Wyjaśnił, że zmiana tras logistycznych oraz

liberalizacja handlu między Unią Europejską a Ukrainą spowodowały lawinowy wzrost importu niektórych produktów rolno-spożywczych do Polski. W reakcji na poważne zakłócenia na rynkach rolnych i rosnące niepokoje społeczne Polska musiała wprowadzić pewne ograniczenia w imporcie wybranych towarów z Ukrainy. – *Zależy nam na wypracowaniu akceptowalnego dla wszystkich uczestników sposobu zabezpieczenia się przed negatywnymi skutkami importu rolnego z Ukrainy* – podkreślił minister Siekierski.

Szef polskiego resortu rolnictwa wyraził nadzieję na wypracowanie

mechanizmu wzajemnego licencjonowania eksportu produktów rolnych.

Odnosząc się do europejskich aspiracji Ukrainy minister Siekierski zapowiedział, że Polska jest gotowa dzielić się wiedzą i doświadczeniem w dostosowaniu ukraińskiego sektora rolno-spożywczego do wymagań Unii Europejskiej. Wyraził też nadzieję na współpracę Polski i Ukrainy w celu wspólnego eksportu żywności na rynki krajów trzecich.

Główny lekarz weterynarii Paweł Niemczuk podkreślił, że nasze służby weterynaryjne wykonały ogromną pracę w celu zapewnienia kontroli towarów na polsko-ukraińskiej granicy. Podziękował też stronie ukraińskiej za zniesienie restrykcji wobec Polski w związku z rzekomym pomorem drobiu.

■ Rozmowy dwustronne

Przed posiedzeniem plenarnym Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. współpracy

Uczestnicy IX posiedzenia Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej we Lwowie

gospodarczej minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski spotkał się z ukraińskim ministrem polityki rolnej i żywności Mykołą Solskim oraz wiceministrem gospodarki Ukrainy Tarasem Kaczką. Ministrowie omówili kwestie handlu produktami rolnymi, biorąc pod uwagę wrażliwości sektorów rolnych obydwu krajów.

Minister Siekierski podkreślił, że konieczne jest zabezpieczenie polskiego rynku przed negatywnymi skutkami nadmiernego importu rolnego z Ukrainy. Zniesienie w przyszłości obecnie obowiązującego zakazu importu będzie wymagać uprzedniego wprowadzenia rozwiązań, które skutecznie i systemowo uregulują ten handel.

Minister Solski poinformował, że ukraińscy eksporterzy w coraz większym stopniu wykorzystują inne niż polski korytarze solidarnościowe w celu wywozu towarów rolnych z Ukrainy, co umożliwi odciążenie polskiej infrastruktury transportowej i zmniejszenie tranzytu.

Ministrowie zgodzili się, że na obecnym etapie potrzebne jest także włączenie się przedstawicieli sektora rolno-spożywczego Polski i Ukrainy w dialog oraz wypracowanie praktycznych rozwiązań.

Obie strony zgodziły się na kontynuację rozmów w Warszawie, aby przygotować się do polsko-ukraińskich konsultacji międzyrządowych planowanych na 28 marca 2024 r. w Warszawie.

■ O posiedzeniach Komisji Międzyrządowej

Współprzewodniczącym Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej po stronie polskiej jest minister rozwoju i technologii Krzysztof Hetman. Współprzewodniczącym po stronie ukraińskiej jest wicepremier, minister ds. Reintegracji Terytoriów Tymczasowo Okupowanych Iryna Wereszczuk. Poprzednie, VIII posiedzenie Polsko-Ukraińskiej Komisji Międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej odbyło się 22 września 2022 r. w Rzeszowie.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: MRiT

Ministrowie rolnictwa Polski i Litwy o protestach rolników

Minister rolnictwa Republiki Litewskiej Kęstutis Navickas oraz minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski 1 marca 2024 r. rozmawiali w formule online o sytuacji w sektorze rolnym. Po dwustronnym spotkaniu ministrowie uzgodnili wspólne oświadczenie. Szefowie resortów rolnictwa Polski i Litwy potwierdzili w nim, że agresja militarna Rosji na Ukrainę spowodowała zwiększone przepływy towarów i stworzyła nowe wyzwania dla oficjalnych organów kontroli żywności i pasz w Polsce i na Litwie.

We wspólnym oświadczeniu ministrów ds. rolnictwa Polski i Litwy znalazły się następujące ustalenia:

- Ministrowie dostrzegli szerokie spektrum wpływów na sytuację rolników w Polsce i wyrazili zaniepokojenie ogłoszonymi planami polskich rolników dotyczącymi zablokowania przejścia granicznego Budzisko-Kalwaria z Litwą od 1 marca 2024 r.

- Minister Rolnictwa Litwy podkreślił, że prowadzone na granicy z Litwą kontrole nie potwierdzają, aby ukraińskie zboże trafiało na polski rynek po odprawie celnej na Litwie.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Czesław Siekierski 1 marca 2024 r. rozmawiał w formule online o sytuacji w sektorze rolnym z ministrem rolnictwa Republiki Litewskiej Kęstutisem Navickasem

• Ministrowie uznali, że wspólną odpowiedzialnością obu stron jest zapewnienie swobodnego przepływu towarów pomiędzy dwoma sąsiadującymi krajami UE. Podkreślili znaczenie przejścia granicznego Budzisko-Kalwaria jako jedyne go punktu, przez który przewożone są wszelkiego rodzaju ładunki nie tylko z/do Litwy, ale także Łotwy i Estonii. Codziennie przez ten punkt przejeżdża około 6600 wagonów towarowych.

• Ministrowie wyrazili zrozumienie dla polskich rolników

i zobowiązali się do wzmocnienia wzajemnych wysiłków instytucjonalnych w zakresie wyjaśniania i terminowego zgłaszania wszelkich naruszeń praktyk sprawiedliwego handlu. Zobowiązali się do kontynuowania dalszej międzyinstytucjonalnej koordynacji i współpracy właściwych władz litewskich i polskich w celu wyjaśnienia szlaków tranzytowych i przepływów ukraińskiego zboża przeznaczonego na Litwę i transportowanego przez terytorium Polski.

• Ministrowie wezwali polskich rolników do powstrzymania się od aktywnych działań blokujących przejścia graniczne i umożliwienia instytucjom rządowym obu krajów zakończenie śledztwa w sprawie przepływów handlowych zbożem pomiędzy Litwą a Polską.

Departament Komunikacji
i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

O sprawach ważnych dla rybołówstwa

Spraw istotnych dla rybołówstwa dotyczyło spotkanie sekretarza stanu Jacka Czerniaka z komisarzem UE ds. środowiska, oceanów i rybołówstwa Virginijusem Sinkevičusem, które odbyło się 26 lutego 2024 r. w Brukseli.

Rozmówcy omówili trzy istotne dla rybołówstwa zagadnienia:

- umożliwienie połowu szprota w kwietniu na głębokości większej niż 65 m;
- ograniczenia wynikające z przepisów rozporządzenia o Europejskim Funduszu Morskim, Rybackim i Akwakultury w zakresie ustanowionego 15-procentowego ring-fencingu;
- zakaz używania narzędzi stawnych w okresie listopad–styczeń na obszarze Zatoki Pomorskiej.

■ Ograniczenia dotyczące połowu szprota – wniosek o odstępstwo

Obecne przepisy zakazują połowienia stad pelagicznych włokiem pelagicznym w kwietniu w podrejonach ICES 25 i 26. Celem zakazu jest ochrona stada śledzia centralnego Bałtyku, który odbywa w tym czasie tarło. Polska wyraziła

pełne poparcie dla ochrony śledzia w kwietniu, zwróciła jednak uwagę, że zakaz ma wpływ na konsumpcyjne połowy szprota. Wiceminister Czerniak wskazał także, że rybacy z podrejonu ICES 26 nie mogą wykonywać swojej działalności połowowej w miesiącach maj–sierpień w związku z ochroną dorsza w trakcie jego tarła, a w podrejonie ICES 25 obowiązują ograniczenia połowów.

Zgodnie z informacjami dostarczonymi przez polskich rybaków i przetwórców mrożony szprot i konserwy rybne ze szprota należały do istotnych wysokobiałkowych produktów żywnościowych, które stanowiły podstawę żywienia żołnierzy ukraińskich uczestniczących w konflikcie zbrojnym w Ukrainie.

Polski wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi przedstawił analizę naukową uzasadniającą wnioskowane

rozwiązania, polegające na wprowadzeniu właściwego odstępstwa – umożliwienia połowów szprota na głębokości większej niż 65 m. Zmiana przepisów miałaby pozwolić na utrzymanie wielkości dostaw szprota na rynek, w tym dostaw dla żołnierzy ukraińskich, oraz na zminimalizowanie strat finansowych wynikających z faktycznego zakazu połowów ryb pelagicznych narzędziami aktywnymi od kwietnia do końca sierpnia.

Analiza naukowa Morskiego Instytutu Rybackiego została przekazana Komisji Europejskiej wraz z pisemnym wnioskiem polskiego wiceministra. Komisarz Sinkevičius zadeklarował podjęcie działań zmierzających do skierowania polskich danych naukowych do Międzynarodowej Rady Badań Morza. To pierwszy krok mający na celu podjęcie w późniejszym czasie odpowiednich działań prawnych.

■ Ograniczenia w zakresie 15-procentowego ring-fencingu

Wiceminister Jacek Czerniak zwrócił uwagę na ograniczenia

Spotkanie sekretarza stanu Jacka Czerniaka z komisarzem UE ds. środowiska, oceanów i rybołówstwa Virginijusem Sinkevičiusem

wynikające z przepisów rozporządzenia o Europejskim Funduszu Morskim, Rybackim i Akwakultury w zakresie ustanowionego 15-procentowego ring-fencingu, m.in. dla działań, takich jak tymczasowe i trwałe zaprzestanie działalności rybackiej.

Polski program zakłada wykorzystanie całej 15-procentowej alokacji na działania przewidziane rozporządzeniem 1139/2021, wchodzące w skład

tego ring-fencingu. Wiceminister wskazał na działania z Funduszu Europejskiego dla Rybactwa, które będą mogły być uruchomione dopiero po zrównoważeniu floty. Komisarz zwrócił uwagę na czasochłonność procedury zmiany rozporządzenia Parlamentu i Rady oraz na konieczność poznania stanowisk innych państw członkowskich. Komisarz wskazał ponadto na skomplikowane otoczenie polityczne wynikające ze zbliżających

się wyborów do Parlamentu Europejskiego i dalsze działania zmierzające do zmian instytucjonalnych w KE.

■ Zakaz używania narzędzi stawnych w okresie listopad–styczeń na obszarze Zatoki Pomorskiej

Wiceminister Czerniak zwrócił uwagę na konieczność ujednolicenia podejścia w zakresie ochrony morświna na obszarze Morza Bałtyckiego. W ocenie Komisarza sprawa środków ochronnych dla morświna wymaga jednolitego podejścia wszystkich państw bałtyckich. Obecnie państwa bałtyckie prowadzą dyskusje dotyczące oceny naukowej środków ochrony morświna. Ponieważ, zdaniem Komisarza, problem morświna jest stanowiskiem tylko polskim, konieczne jest jego poparcie przez inne państwa bałtyckie.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Polska żywność na zagranicznych rynkach

■ Eksport drobiu i jaj wylęgowych na rynek Ukrainy

Przestał obowiązywać zakaz eksportu na rynek ukraiński jaj wylęgowych, żywego drobiu oraz nieprzetworzonych produktów i surowców z drobiu.

Ukraina zniosła restrykcje wprowadzone z powodu wystąpienia w Polsce rzekomego pomoru drobiu.

Decyzja ta została opublikowana w Rozporządzeniu Głównego Państwowego Inspektora Weterynarii Ukrainy z 23.02.2024 r.

■ Wołowina i bydło z Polski w Algierii

Główny Lekarz Weterynarii Algierii 5 marca 2024 r. poinformował Główny Inspektorat Weterynarii o zatwierdzeniu wzoru świadectwa zdrowia dla wołowiny i bydła z Polski. Decyzja służb weterynaryjnych Algierii oznacza, że możliwe jest rozpoczęcie eksportu na rynek algierski towarów spełniających wymagania.

Zatwierdzony wzór świadectwa zdrowia dotyczy eksportowanego do Algierii:

- świeżego mięsa wołowego chłodzonego lub mrożonego, z kością lub bez kości;
- pakowanego próżniowo mięsa wołowego chłodzonego lub mrożonego, z kością lub bez kości;
- bydła rzeźnego.

Wzory świadectw zdrowia są publikowane na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Trzeci rok wsparcia z KPO

Bilans 11 naborów

Dotychczasowe wsparcie branży rolniczej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) to 11 naborów, ponad 124 tys. złożonych wniosków i podpisane umowy na kwotę ponad 3 mld zł.

■ Nabory w 2022 r.

Pomoc z KPO ruszyła 17 października 2022 r., kiedy ARiMR uruchomiła jednocześnie cztery następujące nabory wniosków z tego programu:

- Rolnicy, ich małżonkowie oraz rybacy mogli się ubiegać o wsparcie – w wysokości nawet 500 tys. zł – na przetwarzanie lub wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa lub akwakultury (tzw. małe przetwórstwo).

- Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, które postawiły na rozwój działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa czy akwakultury, mogły się starać – w zależności od wielkości firmy – o 3, 10 lub 15 mln zł.

- Do Agencji można było także składać wnioski o dofinansowanie wymiany dachów wykonanych z materiałów zawierających azbest

na budynkach gospodarskich. W tym przypadku wsparcie wynosiło nie więcej niż 20 tys. zł dla jednego beneficjenta.

- Oferta pomocy skierowana została również do plantatorów chmielu, którzy zdecydowali się na wymianę słupów nośnych

impregnowanych szkodliwym kreozotem.

■ Wsparcie z KPO w 2022 r. – bilans

Największym zainteresowaniem spośród czterech naborów w ramach KPO w 2022 r. cieszył się

Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, które postawiły na rozwój działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa czy akwakultury, mogły się starać – w zależności od wielkości firmy – o 3, 10 lub 15 mln zł

nabór na wymianę pokryć dachowych. Agencja podpisała w tym zakresie ponad 32 tys. umów na 404,4 mln zł. Po środki wystąpili także przetwórcy. Do tej pory zawarto z nimi 646 umów na kwotę ponad 2 mld zł.

■ Nabory w 2023 r.

W 2023 r. ARiMR przeprowadziła sześć naborów wniosków finansowanych z KPO. Uruchomiono następujące działania pomocowe:

- Znane już rolnikom wsparcie na wymianę azbestowych dachów i tyczek chmielowych, które było kontynuowane.
- Wsparcie skierowane do przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w zakresie przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Maksymalne dofinansowanie wynosiło 15 mln zł. Środki można było przeznaczyć na rozwój infrastruktury centrów przechowalnictwo-dystrybucyjnych produktów rolnych i artykułów spożywczych oraz na zakup środków transportu służących do takiej działalności.
- Rolnicy mogli ubiegać się o środki na budowę i wyposażenie nowych silosów do zbóż, kukurydzy czy rzepaku. W tym przypadku standardowy limit pomocy wynosił

Rolnicy mogli ubiegać się o środki na budowę i wyposażenie nowych silosów do zbóż, kukurydzy czy rzepaku

50 tys. zł, a dla gospodarzy do 40. roku życia – 60 tys. zł.

- Nowością była także oferta dofinansowania przedsięwzięć służących wdrożeniu rozwiązań w zakresie rolnictwa 4.0. Wnioski mogły składać osoby ubezpieczone w KRUS lub którym przyznano płatności bezpośrednie (w 2023 r. lub 2022 r.). Limit pomocy na jednego wnioskodawcę wynosił 200 tys. zł. Te pieniądze można przeznaczyć na zakup m.in. czujników lub sensorów meteorologicznych, cyfrowych systemów wspierania decyzji o nawadnianiu czy nawożeniu, specjalistycznych robotów lub dronów.
- Ze środków z KPO skorzystać mogły także organizacje pożytku publicznego zajmujące się nieodpłatnym przechowywaniem, przetwarzaniem, przygotowaniem

i redystrybucją żywności lub wydawaniem bezpłatnych posiłków. Pomoc była udzielana do wysokości limitu, który wynosił 4 mln zł na beneficjenta. Za te pieniądze można m.in. zbudować lub wyremontować potrzebne do prowadzenia działalności budynki, kupić nowe środki transportu i sprzęty służące do wykonywania pracy.

■ Wsparcie z KPO w 2023 r. – bilans

Działaniem finansowanym ze środków KPO, które w 2023 r. cieszyło się największym zainteresowaniem było dofinansowanie zakupu i budowy nowych silosów. W sytuacji kryzysu na rynku zbóż wielu rolników podjęło decyzję o konieczności realizacji takiej inwestycji. Dodatkowym argumentem była pomoc oferowana przez ARiMR. Do tej pory Agencja podpisała blisko 8,6 tys. umów na kwotę ponad 331 mln zł.

■ Wsparcie z KPO w 2024 r.

Rok 2024 rozpoczął się kontynuacją pomocy dla tzw. małych przetwórców. Do ARiMR wpłynęło 4,3 tys. wniosków, które teraz są poddawane merytorycznej ocenie.

Biurowie Prasowe
ARiMR

tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: RafMaster-, IViewfinder-, Sinuswelle-,
Daniel Bahrmann.Stock.adobe.com

Oferta pomocy skierowana została również do plantatorów chmielu, którzy zdecydowali się na wymianę słupów nośnych impregnowanych szkodliwym krezotem

120 mln zł dla KGW

Po raz siódmy koła gospodyń wiejskich mogą ubiegać się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) o wsparcie finansowe na swoją działalność statutową. Tegoroczna pula środków wynosi podobnie jak w ubiegłym roku 120 mln zł. Nie zmieniły się również stawki pomocy.

Żeby ubiegać się o wsparcie, koło musi być wpisane do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonego przez ARiMR. W rejestrze prowadzonym przez ARiMR figuruje obecnie 14,37 tys. kół gospodyń wiejskich. Od 2018 r., kiedy ruszył program wsparcia KGW z budżetu państwa, Agencja przekazała do tej pory na działalność statutową tych stowarzyszeń ponad 310 mln zł.

■ Ile mogą otrzymać koła?

Wysokość dotacji jest zróżnicowana w zależności od liczebności koła i wynosi:

- 8 tys. zł – dla KGW liczących nie więcej niż 30 osób;
- 9 tys. zł – dla KGW składających się z 31–75 członków;
- 10 tys. zł – dla KGW liczących więcej niż 75 członków.

■ Na co KGW mogą przeznaczyć pomoc?

Otrzymane środki KGW mogą przeznaczyć na cele statutowe, np. na:

- działalność społeczno-wychowawczą i oświatowo-kulturalną w środowiskach wiejskich;
- działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich;
- rozwój przedsiębiorczości kobiet;
- inicjowanie i prowadzenie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet na wsi;
- upowszechnianie i rozwijanie form współdziałania, gospodarowania i racjonalnych metod prowadzenia gospodarstw domowych;
- działania związane z reprezentacją interesów środowiska kobiet

wiejskich wobec organów administracji publicznej;

- rozwój kultury ludowej, w tym w szczególności kultury lokalnej i regionalnej.

■ Jak złożyć wniosek o dofinansowanie?

Nabór wniosków rozpoczął się 25 marca 2024 r. Prowadzą go biura powiatowe ARiMR. Ostatni dzień na złożenie wniosku to, jak w poprzednich latach, 30 września. W związku z tym, że pula środków może się wyczerpać wcześniej, nie warto zwlekać z dostarczeniem dokumentów.

Biuro Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Wioletta.Stock.adobe.com

Nie wypalaj traw! Możesz stracić dopłaty

Mimo że od wielu lat Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna oraz inne instytucje przestrzegają przed wypalaniem traw i tak co roku znajdują się osoby, które lekceważą te apele. W ten sposób stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla ludzi oraz zwierząt i niszczą środowisko naturalne. W 2023 r. strażacy interweniowali przy pożarach traw i nieużytków rolnych blisko 21 tys. razy i z obawą myślą o tegorocznej wiosnie.

Wypalanie traw stwarza bezpośrednie zagrożenie dla ludzi oraz zwierząt i niszczy środowisko naturalne

Niektórzy sądzą, że wypalanie powoduje bujniejszy odrost traw. To nieprawda. Wypalanie nie poprawia też jakości gleby. Co więcej, w znacznym stopniu obniża wartość plonów. Po przejściu pożaru gleba staje się jałowa i potrzebuje nawet kilku lat, aby powrócić do stanu przed katastrofą. Pożar jest tragiczny w skutkach dla całego ekosystemu – zniszczona zostaje nie tylko warstwa życiodajnej próchnicy, lecz giną także zwierzęta. Podpalanie traw bywa często przyczyną pożarów lasów i zabudowań gospodarskich, a nawet śmierci ludzi.

Według statystyk Państwowej Straży Pożarnej w ubiegłym roku najwięcej przypadków pożarów traw i nieużytków rolnych

zannotowano na terenie województw: mazowieckiego – 3314, dolnośląskiego – 2159, wielkopolskiego – 1687, śląskiego – 1672, małopolskiego – 1356 oraz łódzkiego – 1319. Niestety w wyniku tych zdarzeń śmierć poniosły trzy osoby, a 36 zostało rannych.

■ Surowe kary – grzywna i więzienie

Zakaz wypalania ujęty został w przepisach prawnych. Zgodnie z art. 130a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916): *Kto usuwa roślinność przez wypalanie z gruntów rolnych, obszarów kolejowych, pasów przydrożnych, trzcinowisk lub szuwarów, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny do 30 000 zł.*

Co więcej, jeśli w wyniku podpalenia trawy dojdzie do pożaru, który spowoduje zagrożenie utraty zdrowia lub życia wielu osób albo spowoduje zniszczenie mienia wielkich rozmiarów, to sprawca – zgodnie z zapisami *Kodeksu karnego* – podlega karze pozbawienia wolności nawet do 10 lat.

■ Wypalanie traw to też ryzyko utraty dopłat

Oprócz wspomnianych kar rolnikowi, któremu zostanie udowodnione takie działanie, a który jest beneficjentem dopłat, grożą sankcje ze strony ARiMR. Przepisy dotyczące wsparcia w ramach płatności bezpośrednich i obszarowych odwołują się m.in. do zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. W związku z czym nieprzestrzeganie zakazu wypalania powoduje redukcję dopłat, a w skrajnych przypadkach skutkuje zupełnym pozbawieniem rolników tych środków.

W latach 2015–2022 ARiMR nałożyła sankcje finansowe w postaci obniżenia kwoty dopłat na 142 rolników, a 16 gospodarzy w ramach kary nie otrzymało spodziewanego dofinansowania w całości.

Biuro Prasowe
ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Stockr. Stock.adobe.com

Państwowe grunty rolne

Zagospodarowanie w 2023 r.

Do zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) należy zagospodarowanie nieruchomości rolnych przejętych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP). Na koniec grudnia 2023 r. w Zasobie WRSP pozostawało prawie 1 mln 336 tys. ha państwowej ziemi, z czego ok. 1 mln 38 tys. ha stanowią grunty wydzierżawione, a do rozdysponowania pozostaje ok. 188 tys. ha. Średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla gruntów wydzierżawionych przez KOWR w 2023 r. wyniosła 12,9 dt/ha, a średnia cena sprzedaży uzyskana w tym okresie ukształtowała się na poziomie 58 031 zł za 1 ha.

Od początku działalności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dawniej: Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, następnie Agencji Nieruchomości Rolnych) do końca grudnia 2023 r. przejęto do ZWRSP prawie 4,76 mln ha nieruchomości rolnych. Trwale rozdysponowano ponad 3,4 mln ha, z czego sprzedano ponad 2,7 mln ha oraz nieodpłatnie przekazano uprawionym podmiotom prawie 690 tys. ha. Stan gruntów pozostających w Zasobie WRSP na 31 grudnia 2023 r. wynosił ogółem niemal 1 mln 336 tys. ha.

■ Dzierżawa gruntów rolnych

Podstawową formą nietrwałego rozdysponowania i zagospodarowania gruntów rolnych Zasobu WRSP jest dzierżawa. Cieszy się ona dużym zainteresowaniem rolników, gdyż jest to dogodny sposób użytkowania gruntów i budynków. Nie wymaga angażowania znacznych środków finansowych, jak przy nabywaniu nieruchomości, a zaoszczędzone pieniądze można przeznaczyć na inwestycje.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w dzierżawie pozostawało 1 mln 38 tys. ha na podstawie

68,9 tys. zawartych umów dzierżawy.

Największe powierzchnie wydzierżawionych gruntów znajdują się w województwach:

- zachodniopomorskim – 215,2 tys. ha;
- wielkopolskim – 160,3 tys. ha;
- dolnośląskim – 153,7 tys. ha;
- warmińsko-mazurskim – 126,7 tys. ha.

Najmniejsze powierzchnie wydzierżawionych gruntów znajdują się w województwach:

- świętokrzyskim – 5,1 tys. ha;
- małopolskim – 7,3 tys. ha.

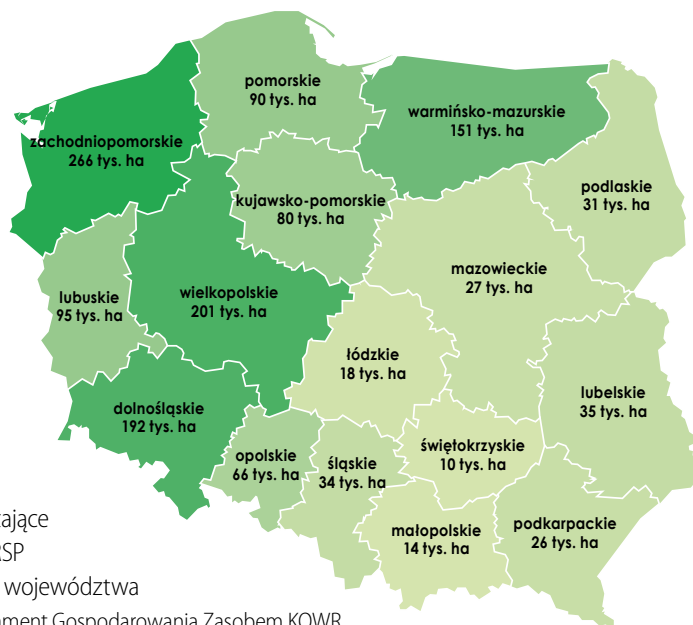
W 2023 r. wydzierżawiono ogółem prawie 25,9 tys. ha gruntów na podstawie niemal 3 tys. zawartych umów.

Wydzierżawianie nieruchomości Zasobu WRSP następuje głównie w trybie przetargowym. Podstawowym rodzajem przetargów na dzierżawę jest przetarg ograniczony, w którym mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwa rodzinne. W okresie od początku stycznia do końca grudnia 2023 r. w całym kraju odbyło się niemal 4,4 tys. przetargów na dzierżawę, w których wydzierżawiono prawie 24,6 tys. ha. W tym okresie skuteczność przetargów na dzierżawę mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych do odbytych wyniosła 63 proc.

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla gruntów wydzierżawionych przez KOWR w 2023 r. wyniosła 12,9 dt/ha.

Najwyższe czynsze w 2023 r. uzyskano w województwach:

- wielkopolskim – 23,0 dt/ha;
- opolskim – 19,3 dt/ha;
- świętokrzyskim – 17,9 dt/ha.

Grunty pozostające w Zasobie WRSP w podziale na województwa

Źródło: Departament Gospodarowania Zasobem KOWR

Najniższe czynsze w 2023 r. uzyskano w województwach:

- łódzkim – 5,9 dt/ha;
- zachodniopomorskim – 7,0 dt/ha.

Analizując wysokość czynszu w poszczególnych grupach obszarowych odnotowano, że w 2023 r. najwyższy średni czynsz wystąpił w grupie obszarowej 10,00–99,99 ha i wynosił 13,9 dt/ha.

■ Sprzedaż państwowej ziemi

Inną formą gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa jest sprzedaż. Zalicza się ją do trwałego rozdysponowania nieruchomości. Od początku gospodarowania Zasobem WRSP do końca 2023 r. sprzedano 2 mln 736 tys. ha gruntów, tj. 57 proc. powierzchni przejętej do Zasobu na podstawie 681,7 tys. zawartych umów sprzedaży.

W 2023 r. oddziały terenowe KOWR sprzedały ponad 4,5 tys. ha nieruchomości. Z tej powierzchni uprawnionym podmiotom sprzedano bez przetargu w ramach przysługującego im prawa pierwszeństwa w nabyciu prawie 1,7 tys. ha, a 2,9 tys. ha sprzedano w trybie przetargowym.

Największe powierzchnie sprzedały Oddziały Terenowe KOWR:

- we Wrocławiu – 696 ha;
- w Olsztynie – 656 ha;
- w Gorzowie Wlkp. – 467 ha.

Najmniejsze powierzchnie sprzedały Oddziały Terenowe KOWR:

- w Białymstoku – 62 ha;
- w Łodzi i Krakowie – po 65 ha.

W 2023 r. odbyło się 18,8 tys. przetargów na sprzedaż nieruchomości na powierzchnię ponad 10 tys. ha. Sukcesem zakończyło się 4,5 tys. przetargów, w których wyłoniono nabywców prawie 2,5 tys. ha. Skuteczność przetargów na sprzedaż mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych do odbytych wyniosła 24 proc.

Średnia cena sprzedaży gruntów rolnych uzyskana w 2023 r. wyniosła

58 031 zł za 1 ha. Określono ją na podstawie zawartych w tym okresie prawie 3,6 tys. umów sprzedaży i sprzedanych ponad 3 tys. ha.

Najwyższe średnie ceny za 1 ha uzyskano w województwach:

- mazowieckim – 86,6 tys. zł/ha;
- dolnośląskim – 72,2 zł/ha.

Najniższe średnie ceny za 1 ha uzyskano w województwach:

- śląskim – 28,8 zł/ha;
- świętokrzyskim – 32,1 zł/ha.

Warto odnotować, że od 2018 r. średnie ceny sprzedaży systematycznie rosną.

■ Nieodpłatne przekazania

W 2023 r. uprawnionym podmiotom nieodpłatnie przekazano 6 tys. ha gruntów Zasobu WRSP, w tym:

- organom właściwym do spraw gospodarowania wodami publicznymi – 2,5 tys. ha;
- innym podmiotom – 2,1 tys. ha (głównie na wyposażenie PAN, KRIR, jednostek badawczo-rozwojowych, parkom narodowym, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, KZN, CPK);
- jednostkom samorządu terytorialnego – 0,6 tys. ha.

Na uzyskanych przez samorządy lokalne gruntach powstają szkoły, boiska sportowe, place zabaw, tereny rekreacyjne, jak również obiekty użyteczności publicznej: hydrofonie, studnie głębinowe, przepompownie, oczyszczalnie ścieków, drogi dojazdowe oraz nekropolie.

Warto odnotować, że na podstawie ustawy z 20 lipca 2017 r. o *Krajowym Zasobie Nieruchomości* (Dz.U. 2017 poz. 1529) do 31 grudnia 2023 r. KOWR przekazał do KZN łącznie 759 ha gruntów z Zasobu WRSP. Ponadto na podstawie ustawy z 10 maja 2018 r. o *Centralnym Porcie Komunikacyjnych* (Dz.U. 2018 poz. 1089) KOWR przekazał do CPK do końca 2023 r. łącznie 321 ha gruntów, z czego OT Warszawa – 131 ha i OT Łódź – 190 ha.

■ Grunty pozostające do rozdysponowania

Według stanu na koniec 2023 r. w ogólnej powierzchni gruntów Zasobu WRSP pozostawało do rozdysponowania 188 tys. ha. Na podstawie dokonanej w jednostkach terenowych szacunkowej oceny przydatności tych gruntów do różnych celów (wg stanu na koniec 2023 r.) wykazano, że znaczna część gruntów (ok. 76 proc.) może być sprzedana lub wydzierżawiona kontrahentom KOWR na cele związane z produkcją rolną, z tym że większość z tych gruntów jest o niskiej przydatności rolniczej i znacznym rozdrobnieniu.

Kolejne grunty (ok. 14 proc.) określono jako kwalifikujące się do wykorzystania w celach nierolniczych – zwłaszcza pod zalesienia i budownictwo, a także na cele rekreacji i związane z ochroną przyrody. Dla pozostałych gruntów (ok. 10 proc.) nie zdefiniowano możliwych kierunków ewentualnego wykorzystania. Ocenia się, że znaczna część tych gruntów charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem oraz innymi niekorzystnymi cechami, takimi jak nieuregulowane stosunki wodne, grunty zakamienione, położone na skarpach, urwiskach czy między wałami przeciwpowodziowymi.

Największe powierzchnie gruntów do rozdysponowania znajdują się w województwach zachodniopomorskim – 35 tys. ha oraz dolnośląskim – 27 tys. ha.

Informacje na temat zagospodarowania Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa są dostępne na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/kowr/gospodarowanie-zasobem>.

Departament Gospodarowania
Zasobem
KOWR
tel. 22 376 76 23

Waloryzacja emerytur i rent rolniczych

Waloryzacja emerytur i rent rolniczych to coroczna podwyżka tych świadczeń przeprowadzana w marcu. Wprowadzono ją, żeby emeryci i renciści nie tracili finansowo z powodu podwyżek cen, np. żywności, energii czy gazu.

Emerytury i renty z ubezpieczenia społecznego rolników podlegają corocznie waloryzacji w terminie wskazanym w przepisach emerytalnych, tj. przepisach ustawy z 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz.U. 1998 nr 162 poz. 1118).

■ Na czym polega waloryzacja emerytur i rent rolniczych?

Waloryzacja emerytury oraz renty z ubezpieczenia społecznego rolników polega na pomnożeniu podwyższonej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźniki wymiaru ustalone indywidualnie dla każdego świadczenia (dla części składkowej i dla części uzupełniającej).

Jeżeli zwaloryzowana kwota emerytury lub renty z ubezpieczenia jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, wysokość takiego świadczenia podwyższa się (z pewnymi wyjątkami) z urzędu do tej kwoty.

Dodatki i świadczenia pieniężne wypłacane obok emerytury lub renty rolniczej oraz kwoty maksymalnych zmniejszeń emerytur i rent rolniczych podlegają podwyższeniu poprzez ich pomnożenie przez ustalony wskaźnik waloryzacji.

Waloryzacja emerytur i rent rolniczych jest przeprowadzana w marcu, a dla emerytur i rent wypłacanych kwartalnie – w kwietniu, w ustalonych dla każdego świadczeniobiorcy terminach płatności.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) waloryzuje emerytury/renty z urzędu, czyli bez konieczności zgłoszenia odpowiedniego wniosku przez osobę uprawnioną i informuje decyzją o podwyższeniu świadczenia.

■ Waloryzacja emerytur i rent rolniczych od 1 marca 2024 r.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego informuje, że od 1 marca 2024 r. kwoty wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych zostały podwyższone – zgodnie z art. 48 ust. 4 i 5 ustawy z 20 grudnia 1990 r. *o ubezpieczeniu społecznym rolników* (Dz.U. 2024 poz. 90).

Kwota rolniczej emerytury podstawowej od 1 marca 2024 r. wynosi 1602,86 zł i emerytury/renty rolnicze zostaną zwaloryzowane poprzez przemnożenie tej kwoty przez wskaźnik wymiaru ustalony indywidualnie dla każdego świadczenia (dla części składkowej i dla części uzupełniającej).

W taki sposób od 1 marca 2024 r. zostały podwyższone (zwaloryzowane) wszystkie emerytury i renty rolnicze wypłacane na dzień 29 lutego 2024 r.

Jeżeli świadczenie ustalone w sposób określony powyżej jest niższe od kwoty najniższej emerytury pracowniczej (od 1 marca 2024 r. 1780,96 zł), to zostanie z urzędu podwyższone do kwoty 1780,96 zł.

Do kwoty 1780,96 zł nie zostaną podwyższone:

- świadczenia, których wypłata została zawieszona stosownie do art. 28 lub 34 ustawy *o ubezpieczeniu społecznym rolników*, tj. w związku z prowadzeniem działalności rolniczej lub osiąganiem przychodów z tytułu zatrudnienia;
- emerytura i renta z ubezpieczenia pobierane w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury pracowniczej (dotyczy również pobierania jednocześnie emerytur z ZUS i KRUS), z wyjątkiem renty rodzinnej wypłacanej w zbiegu z rentą socjalną;
- emerytury i renty wypłacane w wysokości „pro-rata”.

Od zwaloryzowanych kwot emerytur, rent, rodzicielskich świadczeń uzupełniających i świadczeń wyrównawczych dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych zostanie potrącona składka na ubezpieczenie zdrowotne i zaliczka na podatek dochodowy, zgodnie z zasadami obowiązującymi w 2024 r.

■ Inne zmiany wysokości świadczeń w związku z waloryzacją

Od 1 marca 2024 r. wysokość renty socjalnej wynosi 1780,96 zł, a łączna wysokość renty socjalnej i renty rodzinnej rolniczej nie może przekroczyć kwoty 3561,92 zł (przy czym rentę socjalną można maksymalnie obniżyć do 178,10 zł).

Od 1 marca 2024 r. wzrosło również:

- rodzicielskie świadczenie uzupełniające do kwoty 1780,96 zł;
- świadczenie pieniężne z tytułu pełnienia funkcji sołtysa do kwoty 336,36 zł.

W przypadku pobierania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego razem z rentą rodzinną (w tym „zagraniczną”, do której prawo przysługuje w oparciu o polskie okresy ubezpieczenia lub „pro-rata”) lub

między kwotą świadczeń przyznanych przez państwa członkowskie UE/EFTA a najniższą emeryturą w Polsce) oraz świadczeń przyznanych przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych wraz ze świadczeniem wyrównawczym, nie przekroczyła kwoty 3415,50 zł miesięcznie.

Świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji ulegają ponownemu

Od 1 marca 2024 r. wzrosły również kwoty dodatków/świadczeń przysługujących do emerytur oraz rent i wynoszą:

- dodatek pielęgnacyjny – 330,07 zł;
- dodatek dla inwalidy wojennego uznanego za całkowicie niezdolnego do pracy i do samodzielnej egzystencji – 495,11 zł;
- dodatek kombatancki – 330,07 zł;
- dodatek za tajne nauczanie – 330,07 zł;
- ryczałt energetyczny – 299,82 zł;
- dodatek kompensacyjny – 49,51 zł;
- dodatek dla sieroty zupełnej – 620,36 zł;
- świadczenie pieniężne przysługujące byłym żołnierzom górnikom – 330,07 zł;
- świadczenie pieniężne przysługujące osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR – max. 330,07 zł;
- dodatek pieniężny dla inwalidy wojennego – 1263,73 zł.

Natomiast nie zmieniła się wysokość:

- zasiłku pogrzebowego (4000 zł);
- zasiłku chorobowego (20 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie co najmniej przez 30 dni);
- jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powstałego w związku z wypadkiem przy pracy lub rolniczą chorobą zawodową (1033 zł za każdy 1 proc. uszczerbku);
- zasiłku macierzyńskiego (1000 zł miesięcznie).

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne w IV kwartale 2023 r. wyniosło 7540,36 zł. W związku z tym od 1 marca 2024 r. zmienia się dopuszczalne kwoty dodatkowych przychodów osiąganych przez emerytów i rencistów i będą wynosić:

Emerytury i renty z ubezpieczenia społecznego rolników podlegają corocznie waloryzacji

z emeryturą/rentą rolniczą z tytułu niezdolności do pracy „pro-rata” przyznaną z zastosowaniem umowy dwustronnej o zabezpieczeniu społecznym, łączna wysokość tych świadczeń nie może przekroczyć kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, tj. 1780,96 zł.

Świadczenie wyrównawcze dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych podlega ponownemu przeliczeniu z urzędu w taki sposób, aby łączna kwota emerytury/renty rolniczej (z uwzględnieniem nowej kwoty dodatku równego różnicy

obliczeniu z urzędu w taki sposób, aby łączna kwota świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych (z uwzględnieniem nowej kwoty dodatku równego różnicy między kwotą świadczeń przyznanych przez państwa członkowskie UE/EFTA a najniższą emeryturą w Polsce) wraz ze świadczeniem uzupełniającym nie przekroczyła kwoty 2419,33 zł miesięcznie. Świadczenie uzupełniające przysługuje osobie uprawnionej w wysokości nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

- 70 proc. przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego – 5278,30 zł (przychody do tej kwoty nie powodują żadnych zmniejszeń emerytury/renty);

- 130 proc. przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego – 9802,50 zł (przychody przekraczające tę kwotę powodują zawieszenie emerytury/renty).

Przychody między kwotą 5278,30 zł a 9802,50 zł powodują zmniejszenie emerytury lub renty maksymalnie o kwotę 757,08 zł, a w przypadku renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, kwota maksymalnego zmniejszenia wynosi 890,63 zł.

Powyższe zasady zawieszenia lub zmniejszenia emerytur i rent dotyczą części uzupełniającej rent rolniczych z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych i okresowych emerytur rolniczych.

Bez względu na wysokość osiąganego przychodu nie podlegają zawieszeniu ani zmniejszeniu świadczenia osób, które mają

ustalone prawo do emerytury rolniczej i osiągnęły powszechny wiek emerytalny (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn). Takie osoby mogą zarobkować bez ograniczeń.

Przykład I

Rencista, były rolnik w wieku 50 lat, pobiera rentę rolniczą. Wskaźnik wymiaru części składkowej wynosi 0,15. Wskaźnik wymiaru części uzupełniającej wynosi 0,95.

Według stanu na 29 lutego 2024 r. wysokość renty rolniczej wynosiła 1588,44 zł brutto. Po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne renciście przysługiwała renta rolnicza w kwocie 1445,44 zł. 1 marca 2024 r. renta została podwyższona do kwoty 1780,96 zł (tj. część składkowa – 240,43 zł + część uzupełniająca – 1522,72 zł = 1763,15 zł < 1780,96 zł). Do wypłaty, po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne, renciście przysługuje renta rolnicza w wysokości 1620,96 zł.

Przykład II

Rencista, były rolnik, od maja 2015 r. pobiera rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy. Wskaźniki wymiaru części składkowej i części uzupełniającej wynoszą odpowiednio 0,60 i 0,85.

Według stanu na 29 lutego 2024 r. wysokość renty rolniczej wynosiła 2072,92 zł brutto. Po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne renciście przysługiwała renta rolnicza w kwocie 1885,92 zł.

Od 1 marca 2024 r. renta wzrosła do kwoty 2324,15 zł (tj. część składkowa – 961,72 zł + część uzupełniająca – 1362,43 zł = 2324,15 zł). Do wypłaty, po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne, renciście przysługuje renta rolnicza w wysokości 2115,15 zł.

**Biuro Komunikacji i Współpracy
Międzynarodowej
KRUS
tel. 22 592 64 05**

Zdjęcie: Kamil.Stock.adobe.com

Biuletyn informacyjny nr 3–4/2024 (256). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Justyna Adamska, Dorota Białczak, Marek Cieśliński, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Teresa O'Neill, Przemysław Saltarski, Łukasz Tomczak, Edyta Wieczorkiewicz-Dudek, Paweł Wojcieszak, Wojciech Wojtyra, Magdalena Zasępa.

Opracowywany przez: Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronie 1.:** Rpetryk.Stock.adobe.com, Micha.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publicacje>; <https://www.gov.pl/web/arimr/publicacje>.

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 16 kwietnia 2024 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka komandytowa, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

tel. 22 623 18 43

Departament Budżetu

tel. 22 623 20 21

Departament Hodowli i Ochrony Roślin

tel. 22 623 21 51

Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy

tel. 22 623 12 22

Departament Komunikacji i Promocji

tel. 22 623 18 38

Departament Kontroli i Audytu

tel. 22 623 25 07

Departament Nieruchomości i Infrastruktury Wsi

tel. 22 623 18 41

Departament Oświaty i Polityki Społecznej

tel. 22 623 15 75

Departament Płatności Bezpośrednich

tel. 22 623 12 34

Departament Pomocy Technicznej

tel. 22 623 16 37

Departament Rolnictwa Ekologicznego i Jakości Żywności

tel. 22 623 16 32

Departament Rybołówstwa

tel. 22 623 29 72

Departament Rynków Rolnych i Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich

tel. 22 623 18 45

Departament Strategii i Rozwoju

tel. 22 623 21 20

Departament Wspólnej Polityki Rolnej

tel. 22 623 18 42

Departament Współpracy Międzynarodowej

tel. 22 623 24 71, 22 623 18 40

Warszawa, ul. Wspólna 30

**KUPUJĄC ŻYWNOSĆ Z TYM ZNAKIEM
MASZ PEWNOŚĆ, ŻE ZOSTAŁA WYTWORZONA W POLSCE
NA BAZIE KRAJOWYCH SUROWCÓW**

**PRODUKT
POLSKI**

#KUPUJŚWIADOMIE

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

więcej informacji:

